

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR GLOBALA STUDIER

Burmas demokratiseringsprocess – också för kvinnor?

En kvalitativ studie av hur politiskt aktiva burmesiska kvinnor ser på sina förutsättningar för politiskt deltagande

Examensarbete i Globala utvecklingsstudier

Vårterminen 2014

Författare: Johanna Kvist

Handledare: Anja Karlsson Franck

Antal ord: 15 327

Abstract

In the beginning of this century United Nations expressed their concern about the lack of female participation in politics through a number of resolutions and conventions. To ensure sustainable development and democracy, United Nations argued the importance of women's participation in every level of politics within a state.

Burma is a country that is in the middle of an ongoing democratization process and women are not considered to participate in this process. The purpose of this thesis is therefore to analyze the experience of politically involved Burmese women in their political participation progress.

This study has been realized through semi-structured interviews with nine Burmese women, in both Thailand and Burma. The questions that have been asked are about what societal and cultural barriers women meet when they are, or want to be, political involved, both from the society and within their own political organizations. The empirical material has been analyzed through gender theories with focus to find keywords and themes.

The study finds that norms about gender in the Burmese culture and society are barriers when women want to be politically involved. The role of the woman is understood as being a good mother and housewife, which hindrance women when they want to participate in politics. Women also experience obstacles getting involved in decision-making processes and leadership roles because opportunities are mostly given to men, and also from men to men. However, although women face different kind of barriers entering the political sphere there is still evidence of women being politically involved, which indicates some kind of agency. The women also pointed out that the future focus must be on encouraging young woman to politically participate in the transformation process in Burma.

The conclusion that can be drawn out of this study is that the barriers that women meet in their political participation are deeply rooted norms about gender which are given from one generation to another.

Keywords: Burma, gender, political participation, female participation

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Syfte och frågeställningar	4
1.2. Avgränsningar	5
1.3. Disposition	6
2. Bakgrund	6
3. Teoretisk anknytning	7
3.1. Hur skapas genus?	8
3.1.1. Agens	8
3.1.2. Intersektionalitet	9
3.2. Normativa föreställningar om kön	10
3.2.1. I politiken	11
3.2.2. I Burma	13
3.2.2.1. <i>Familjen och hushållet i Burma</i>	15
3.3. Tillämpning av den teoretiska anknytningen	16
4. Metod	17
4.1. Metodval	17
4.2. Urval	18
4.3. Presentation av intervjupersoner	18
4.4. Tillvägagångssätt och genomförande	19
4.5. Bearbetning av insamlat material	20
4.6. Etiskt förhållningssätt	21
4.7. Metoddiskussion	21
5. Resultatbeskrivning och analys	23
5.1. Kvinnans ansvar för hushåll och familj	24
5.2. Kvinnligt ledarskap	27
5.3. Kvinnans syn på sig själv	29
5.4. Ålder och erfarenhet – förutsättningar för politiskt deltagande	30
5.5. Kvinnornas handlingsutrymme	31
5.6. Framtiden – att ingjuta mod hos unga kvinnor	33
6. Diskussion och slutsatser	35
6.1. Samhälleliga och kulturella normer – hinder för kvinnors deltagande i politiska organisationer	35
6.2. Ett brinnande engagemang och att ingjuta mod hos unga kvinnor	38
6.3. Avslutande reflektioner	39
6.4. Förslag till vidare forskning	40
7. Källförteckning	41
8. Bilaga 1 – Intervjuguide	45

1. Inledning

Under 2000-talet har det internationella samfundet konstaterat att kvinnor måste inkluderas i ett lands samhällsuppbyggnad för att skapa hållbar utveckling och ett demokratiskt samhälle (Hedström 2013:4 och Global Justice Center 2013:1). Chanserna till hållbar utveckling och fred ökar drastiskt om civilsamhällets alla grupper inkluderas i förhandlingarna. Det är dock inte ovanligt att många grupper utesluts och flera demokratiseringsprocesser äger idag rum utan kvinnors deltagande (Mannergren Selimovic, Nyquist Brandt & Söderberg Jacobson 2012:5).

FN:s Resolution 1325 från år 2000 syftar till att inkludera ett genusperspektiv i alla delar av ett lands fredsarbete – för att förebygga, hantera och lösa konflikter samt för att bygga upp samhällen efter krig (Operation 1325 u.å). Policyarbetet kring detta består idag av ytterligare fyra resolutioner som antagits av FN:s säkerhetsråd och 2010 gavs en rapport ut som behandlar betydelsen av kvinnors deltagande i ett lands samhällsuppbyggnad (UN Security Council 2010). CEDAW, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, från 1979, nämns ofta som FN:s tyngsta dokument för att stärka kvinnors rättigheter och framhåller i både artikel tre och sju att kvinnor ska ha samma rättigheter som män inom den politiska och offentliga sfären (UN Women u.å).

Trots enade forskare och FN:s arbete kring vikten av ett genusperspektiv i ett lands samhällsuppbyggnad exkluderas kvinnor från deltagande i demokratiseringsprocesser. De grupper som inte inkluderas i ett lands återuppbyggnadsarbete får sällan sina intressen och behov tillgodosedda (Nilsson 2011:6). Ett genusperspektiv bör vara en grundläggande utgångspunkt i ett lands demokratiseringsprocess. Det får oss att se på och förstå samhällsuppbyggnad på ett sätt som möjliggör nya strategier i skapandet av hållbara samhällen (Cockburn 2004:28).

Burma¹ är ett land som just nu befinner sig i en demokratiseringsprocess (Nilsen 2013:117). Definitionen av en demokratiseringsprocess inbegriper alla delar av ett lands socioekonomiska utveckling (Potter 2000:370) vilken i sin tur handlar om genus och därigenom mäns och kvinnors status i samhället. Trots att oppositionsledare Aung San Suu

---

¹ Det officiella namnet på landet är Myanmar men den demokratiska oppositionen använder Burma. Till stöd för dem används Burma i denna uppsats.

Kyi är kvinna och en av världens mest kända politiska ledare är kvinnor är en grupp som systematiskt utesluts från Burmas beslutsfattande institutioner. Det handlar bland annat om strukturell diskriminering, till exempel att 25 procent av parlamentets platser ska gå till militären (Sida 2012) som är en mansdominerad arena – detta trots att Burma har ratificerat CEDAW.

Forskning kring kvinnor och politik är ett gigantiskt fält men när det gäller Burma och kvinnors möjligheter till politiskt deltagande har inte mycket forskning gjorts (se dock Belak 2002, Harriden 2012, Ja Nan Lahtaw & Nang Raw 2012 och Löfving 2011). Denna studie strävar efter att börja fylla detta gap, det vill säga bidra med ökad kunskap om hur burmesiska kvinnor ser på sina förutsättningar för politiskt deltagande.

1.1 Syfte och frågeställningar

Omvärldens ökade intresse i Burma, bland annat genom företags investeringar och en växande turism, gör Burma till ett aktuellt land att studera. Det finns en ökad tillgång till information om villkoren i landet vilket leder till att omvärlden nu har skyldighet att agera mot de brott mot mänskliga rättigheter som äger rum i Burma (Friedman 2005:489). Fram tills nyligen har det varit olagligt att bedriva oppositionspolitik inne i Burma vilket inneburit att det mesta av det oppositionspolitiska arbetet utförts i exil, ofta i Thailand (Friedman 2005:481). Men efter nya regler för oppositionspartier kan de nu bedriva sitt arbete inne i Burma, och många partier är nu på väg hem.

För att skapa hållbar socioekonomisk utveckling och ett demokratiskt samhälle måste kvinnor inkluderas i de processer som leder fram till det. För att öka det kvinnliga deltagandet inom politiken måste vi prata med kvinnorna om deras upplevelser.

Syftet med denna uppsats är därför att undersöka hur politiskt aktiva burmesiska kvinnor ser på sina förutsättningar för deltagande i politiska organisationer.

Uppsatsen gör detta genom att fokusera på politiskt aktiva kvinnor både i exil i Thailand samt i Burma och bygger på intervjuer och observationer från en skola för burmesiska demokratiaktivister i gränsstaden Mae Sot i Thailand där jag under ett par månader arbetade.

FN:s Division for Advancement of Women har kommit fram till att det finns ett antal faktorer vilka bidrar till att skapa hinder för kvinnor att engagera sig politiskt. Patriarkala strukturer skapar hierarkiska könsrelationer där mannen är mer privilegierad (Bari 2005:3-5) vilket påverkar kvinnors möjlighet till politiskt deltagande. Genom det patriarkala systemet ligger beslutsfattande hos männen (Kiamba 2008). Politikens natur i sig är också en faktor som påverkar inkludering och exkludering av kvinnor genom att det är en mansdominerad arena. Ytterligare hinder som kvinnor möter i strävan efter politiskt deltagande handlar om bristen av socialt kapital och politisk kapacitet. Det handlar om att kvinnor sällan får inta ledarpositioner och därmed heller aldrig får erfarenhet från denna roll (Bari 2005:3-5). Kvinnor spelar ofta en viktig roll inom partierna i kampanjer och mobiliserande av stöd, men de sitter sällan på beslutsfattande positioner (Shvedova 2005:37). Mot denna bakgrund ställer uppsatsen en första fråga om vilka hinder burmesiska kvinnor upplever att de möter när de engagerar sig politiskt:

- *Vilka samhälleliga och kulturella hinder upplever kvinnorna att de möter när de organiserar sig politiskt – både inom och utanför sina politiska organisationer?*

Att undersöka vilka hinder kvinnor upplever är viktigt för att förstå kvinnors förutsättningar för politiskt deltagande. Samtidigt är de kvinnor som intervjuats i denna uppstats idag politiskt aktiva – och de har med andra ord övervunnit ett antal av dessa hinder. En utgångspunkt i denna uppsats är därför att kvinnor inte enbart ska ses som offer i samhället. Istället bör fokus också läggas på vilka beslut kvinnor fattar och vad de betyder (Mahmood 2001:203, 206). Uppsatsen fokuserar därigenom också på kvinnors agens samt handlingsutrymme och ställer frågorna:

- *Hur motiverar kvinnorna sitt politiska engagemang och hur hanterar de upplevda hinder?*
- *Hur arbetar kvinnornas organisationer med att få fler kvinnor att bli politiskt aktiva och vilka satsningar ser kvinnorna själva som de viktiga för att fler kvinnor ska engagera sig politiskt?*

1.2 Avgränsningar

Denna studie avgränsas främst genom att det är politiskt aktiva burmesiska kvinnors upplevelser som undersöks. Fokus ligger alltså på kvinnornas egna berättelser och upplevelser. Det som möjliggjort denna studie är främst min vistelse i Mae Sot, Thailand där

jag kom i kontakt med de organisationer som kvinnorna är involverade i. Anledningen till att jag valde att undersöka politiskt aktiva kvinnors upplevelser och inte hur andra kvinnor upplever möjligheten till att sig in i politiken var dels på grund av att det skulle ha varit svårt att komma i kontakt med dessa kvinnor. Under början av min tid på skolan i Mae Sot, Thailand, upplevde jag också att en förutsättning för att göra bra och ärliga intervjuer var att intervjupersonerna kände mig eller i alla fall visste vem jag var.

1.3 Disposition

I kapitel två inleds undersökningen med bakgrund till den demokratiska situationen samt kvinnors situation i Burma just nu. Den teoretiska anknytningen redogörs i kapitel tre. I det fjärde kapitlet redogörs de metodval som gjorts. Kapitlet går också igenom tillvägagångssätt och genomförande och avslutas med en diskussion kring metodvalen. Resultatbeskrivning och analys utgör kapitel fem och bygger på teori samt de sex teman som funnits i det empiriska materialet. Avslutningsvis diskuteras uppsatsens problemformulering, teori, empiri och analys i kapitel sex som också innehåller slutsatser samt förslag till framtida forskning.

2. Bakgrund

Den burmesiska regimen presenterade 2008 en ny konstitution vilken syftar till att leda in landet på en demokratisk bana. Kvinnor har dock inte inkluderats för att ta fram denna, inte heller nämns genus eller vikten av jämställdhet i konstitutionen. I konstitutionens artikel 352 tas det upp att landet inte ska diskriminera någon baserat på etnisk tillhörighet, ålder, religion eller kön. Däremot står det att detta inte får hindra män från att inta de positioner som är ämnade endast för män (Ministry of Information 2008:150). Konstitutionen framhåller också att för att kunna bli president och vice president måste involvering i militära frågor råda (Ministry of Information 2008:19) vilket indirekt diskriminerar kvinnor eftersom de sällan får vara en del av militären.

En nationell fredsplan skapades 2011 för återuppbyggnad av landet och försoning mellan de stridande parterna. År 2012 skapades the Union Level Peace Team, ULPT, vars syfte är att skapa och implementera policys till fredsförhandlingarna. Europakommissionen var samma år med att skapa the Myanmar Peace Center, MPC, vilka koordinerar fredsskapande aktiviteter. Dessa institutioner är dock helt mansdominerade (Hedström 2013:8-9). Det finns ingen kvinnlig medlem i ULPT:s centralkommitté och i arbetskommittén där 52 personer sitter är

endast två stycken kvinnor (Ja Nan Lahtaw & Nang Raw 2012:7). I MPC finns ingen kvinna anställd och deras riktlinjer nämner inte ens vikten av att inkludera kvinnor i demokratiseringsprocessen (Hedström 2013:8-9 och Myanmar Peace Monitor u.å). Detta är tydliga exempel på hur kvinnor utesluts från Burmas demokratiseringsprocess.

Mycket av arbetet kring att stärka kvinnligt deltagande i Burmas demokratiseringsprocess har ägt rum i civilsamhället. Dock har den expertis och kunskap som organisationerna i civilsamhället besitter inte inkluderats i dessa processer (Hedström 2013:4, 10). Det arbete som bland annat paraplyorganisationen Women`s League of Burma utför med att öka och stärka det kvinnliga deltagandet i skapande av fred och demokrati samt FN:s riktlinjer kring att inkludera ett genusperspektiv i fredsprocessens alla delar har hittills ignorerats av landets styre (Hedström 2013:11).

Trots lågt kvinnligt deltagande i Burmas demokratiseringsprocess har fredsplanen skapat ett öppnande av den. Bland annat har yttrandefriheten stärkts och medier kan nu rapportera om denna process vilket gynnar kvinnor då många tidningar skriver om det arbete som många kvinnoorganisationer utför (se exempelvis Thein 2012). Detta ökar möjligheten till kvinnligt deltagande i demokratiseringsprocessen (Ja Nan Lahtaw & Nang Raw 2012:7). I oktober 2013 släpptes rapporten The National Strategic Plan for Women som är en tioårig plan vilken syftar till att förbättra situationen för Burmas kvinnor och flickor genom att skapa jämlikhet mellan könen (UNDP 2013). Denna förändring innebär förhoppningsvis att landet börjat röra sig i rätt riktning gällande kvinnors rättigheter.

3. Teoretisk anknytning

I denna uppsats används feministiska teorier och begrepp för att synliggöra de hinder som burmesiska kvinnor möter när de organiserar sig politiskt. Genom användandet av dessa teorier och begrepp är det viktigt att fundera över min utgångspunkt, där min klasstillhörighet, etnicitet, utbildningsbakgrund, kön och ålder påverkar mina förkunskaper och tolkningar av verkligheten. Det vill säga att jag förstår och angriper mitt forskningsproblem utifrån den jag är, högst medveten om att det inte bara finns en tolkning av feminismen (Mahmood 2001:203, 207). Detta innebär att den västerländska feminismen, som finns inbyggd i det liberala normativa värdesystemet, inte är en universell analys av det patriarkala systemet. I denna uppsats förstås feminism som en diagnos av kvinnans status i olika kulturer samt ett recept på

hur denna situation med kvinnor som antas vara marginaliserade, underordnade och förtryckta ska lösas (Mahmood 2001:206). Syftet med att använda feminism som ett teoretiskt verktyg i en uppsats är för att genom en akademisk undersökning försöka stärka kvinnors rättigheter (Maugascha 2006:135).

3.1 Hur skapas genus?

Genus betyder sociokulturellt kön (Lykke 2009:9) och handlar om de socialt konstruerade roller, beteenden, handlingar och kännetecken som anses vara manliga eller kvinnliga. Genom våra sätt att uppträda i det vardagliga livet intar vi en plats i genusordningen, vi förhåller oss till den plats vi tilldelats baserat på vårt kön (Connell 2009:19). Judith Butler (1990:24-25) argumenterar för att genus skapas genom handlingar utförda i den offentliga sfären.

Identiteten i sin tur skapas när dessa handlingar upprepas. Butler menar alltså att genus bör förstås genom performativa uttryck, det vill säga att vi känner oss som män och kvinnor för att vi handlar och beter oss på specifika sätt (Järviluoma, Moisala & Vilkkö 2003:14-15).

Könsrelationer påverkar maktfördelningen mellan könen då de skapar och reproducerar skillnader i mäns och kvinnors samhällsliga position. Ett genusperspektiv innebär att fokus ligger på det system som fastlägger roller och ansvar (Nilsson 2011:7). För att kunna se orsaker och konsekvenser av politiska processer är genus ett nödvändigt analytiskt verktyg, inte minst för att förstå vilken roll genus spelar i skapandet av maktrelationer (Mazurana, Raven-Roberts, Parpart & Lautze 2005:1, 13).

Skapandet av genus kan ses genom en feministisk teori där könsroller är en social konstruktion och att de konstrueras genom språket och historieskrivningen. Denna teori används som ett svar mot könskonservativa diskursers förenklade och deterministiska hopkoppling av det biologiska och sociala könet (Lykke 2009:34).

3.1.1 Agens

Utgångspunkten i denna uppsats är att individer är aktiva subjekt vilka reproducerar ojämna maktrelationer men att de också gör motstånd mot dem (Lilja & Vinthagen 2009:53). Det vill säga att kvinnan inte bara bör tolkas som ett offer sett till de strukturer som råder utan istället se till vilka beslut hon tar och vad de betyder. Begreppet agens handlar om en persons möjlighet till handling (Mahmood 2001:203, 206), alltså vilket manöverutrymme som finns. En utveckling av detta är att agens bör ses som en persons möjlighet att själv definiera sina

mål och sedan agera för att uppnå dem. Det vill säga att agens kan tolkas vara en process om hur en individ agerar för att förbättra någonting, ofta sin livssituation. Utifrån detta så handlar agens inte bara om den utförda handlingen utan också om syftet samt meningen med den vilket ger individerna en känsla av ”makt inifrån”. Agens kan vara både dolda och öppna handlingar och strategier, genom bland annat omförhandlingar, manipulation och motstånd samt mer reflekterande och analyserande tankar om kunskapsprocesser (Kabeer 1999:438). Sett till motstånd har agens utvecklats till att handla om de möjligheter subjektet har till att fly från de diskurser som konstruerat det (Lilja & Vinthagen 2009:53-54).

Genus är en ständig omförhandling som skiljer sig mellan olika platser och över tid. Inom begreppet agens ryms någonting som kallas för socialt förkroppsligande och handlar om att kroppar har ett handlingsutrymme inom den sociala konstruktionen. Kroppar är objekt skapade av sociala strukturer samtidigt som de är agenter i dessa praktiker och det går med andra ord inte att separera det biologiska med den sociala analysen. Detta går att likna med ett kretslopp där kroppsliga processer länkas ihop med socialt skapade strukturer. Kretsloppen uppstår vid olika tidpunkter och förändras över tid för att sedan bäddas in i den historiska process som formar samhället. Genom kretsloppet dras kropparna sedan in i historien (Connell 2009:95). Tidigare utförda mänskliga handlingar påverkar agerandet i specifika situationer, det vill säga att det förflutna styr vägen in i framtiden (Connell 2009:39-40).

3.1.2 Intersektionalitet

Inom ramen för samhällets strukturer, institutionella verksamheter och ideologier bör intersektionalitet ses som ett teoretiskt perspektiv vilket kopplar ojämlikhet och makt till individers möjligheter att agera. Genom begreppet intersektionalitet tvingas en ny syn på verkligheten fram då den skapar ett ifrågasättande om den sociala ordning vi lever i (de los Reyes & Mulinari 2005:16, 23).

Det intersektionella perspektivet har sin grund i kritiken mot den ”vita”, västerländska feminismens hegemoni då den anses vara en exkluderande praktik (de los Reyes & Mulinari 2005:15). Antagandet om kvinnor som en enhetlig grupp med samma intressen, erfarenheter och upplevelser är problematiskt. För att kunna se komplexa relationer och företeelser i samhället går det inte att ignorera olikheter mellan individer. Det innebär att enstaka kategorier som kön, klass, etnicitet, etcetera, inte är tillräckliga för att se samhälleliga strukturer så som maktrelationer (Mohanty 2006:21).

Begreppet intersektionalitet handlar om att genus interagerar och skapas ihop med andra kategorier och strukturer i samhället och att det förändras över tid och rum. Det betyder att, att vara kvinna eller man har en mängd olika betydelser för olika grupper och platser. Detta i sin tur innebär att samma grupper kommer finna olika betydelser av att vara man och kvinna vid olika tillfällen. Genus är därigenom någonting som alltså inte går att separera från den givna kontexten (Runyan & Peterson 2013:3).

Det intersektionella perspektivet syftar till att synliggöra och problematisera det som konstruerar maktutövanden och därigenom befäster ojämlikheter (des los Reyes & Mulinari 2005:24). Därigenom blir det problematiskt att begrepp som bland annat arbete, familj, giftemål, hushåll och patriarkat används utan att specificera den kulturella och historiska kontexten (Mohanty 2006:34-35). Intersektionen mellan tid och rum är viktig att ta hänsyn till när maktanalyser görs då det konstruerar nya maktförhållanden (de los Reyes & Mulinari 2005:19).

3.2 Normativa föreställningar om kön

Det är problematiskt att göra generaliseringar om kvinnor och deras liv då alla såklart inte lever på ett sätt eller upplever samma problem (O'Shannassy 1997:14). Människor i de allra flesta kulturer tenderar dock till att tänka på mäns och kvinnors könsroller som naturliga och universella (Sapiro 1998:163). Kulturer ser på maskulinitet på olika sätt men det finns en övergripande syn, att mannen och det maskulina utgör en slags elit i samhället. Detta påverkar bilden av vilka vi är och vilka handlingar samt beteenden som anses vara lämpliga för respektive kön. Genom att maskulina aktiviteter oftast anses vara mer värda än feminina påverkas våra identiteter och därigenom befästs ojämlikheten mellan män och kvinnor. Den sociala konstruktionen av genus delar inte bra upp män och kvinnor, maskulint och feminint utan placerar också män och dess maskulina aktiviteter över, det vill säga är mer värda än, kvinnan (Runyan & Peterson 2013:6).

Många kulturer definierar kvinnor som omvårdande, kärleksfulla och självuppgiffrande (Connell 2009:15). Detta befäster kvinnans primära roll som mamma och hemmafru. I hemmet finns ofta en tydlig uppdelning av arbetet. Mannens huvuduppgift är att försörja familjen genom produktivt arbete utanför hemmet och kvinnan ansvarar för arbetet i hemmet samt den reproduktiva delen (Moser 1993:15-16). Ett starkt patriarkalt system skapar segregerade roller mellan könen och traditionella värderingar hindrar kvinnor att delta i

politiska processer. Samhällen över hela världen domineras av en idé om vad som är en 'kvinnas plats'. Sett till detta synsätt förväntas kvinnan vara den 'arbetande modern' som oftast får dåligt betalt och är apolitisk (Shvedova 2005:44).

3.2.1 I politiken

Sett till kvinnors möjlighet till politiskt deltagande så går det att prata om en diskursiv exkludering, det vill säga diskriminerande attityder och handlingar. Diskursen har rört sig från fokus på kvinnors bristande tillgång och möjligheter samt vilja till deltagande, till att nu handla om de institutionella och kulturella mekanismer som hindrar kvinnor till att nå samma positioner som män inom de politiska institutionerna (Dahlerup 2006:5).

Det finns främst tre anledningar till varför det är så viktigt att kvinnor inkluderas i politiken. För det första handlar det om att politiken är en arena för beslutsfattande. Parlamentariska ledamöter tar viktiga beslut för samhället som utgörs av hälften män, hälften kvinnor och därför bör beslutsfattarna representera hela befolkningen (Paxton & Hughes 2013:6). När kvinnor involveras i politiska processer breddas diskussionerna genom att fler intressen beaktas (Whitman & Gomez 2009:2). För det andra handlar politiskt beslutsfattande om makt. Om kvinnor fick mer makt skulle deras position i samhället stärkas. Den tredje anledningen hör ihop med den andra, en politisk position skapar auktoritet, en auktoritet som är legitimerad att ta viktiga beslut vilka påverkar hela samhället (Paxton & Hughes 2013:6)

När en kvinna bestämt sig för att bli partipolitiskt aktiv och kandidera till beslutsfattande positioner möter hon ofta flera hinder. Ett exempel är det problem som uppstår när det politiska partiet utser sina kandidater för att sedan väljas av de som röstar (Paxton & Hughes 2013:138). Detta blir ett problem eftersom när politiska system utformas tenderar kvinnor att exkluderas just på grund av sitt kön genom de stereotypa föreställningar som finns om både kvinnor och män. Världen över finns en misstro och skeptisk syn på kvinnans möjlighet till att kunna fatta beslut och vara en ledare (Hoare & Gell 2009:7). Exempelvis så menade motståndarna till kvinnlig rösträtt att kvinnor var för dumma, ologiska och för emotionella för politiskt deltagande (Dahlerup 1989:228). Detta påverkar kvinnligt politiskt deltagande då stereotypa idéer om kvinnors förmågor leder till att de troligtvis inte har någon ambition till att bli politiskt aktiva och kandidera till beslutsfattande positioner (Paxton & Hughes 2013:101).

Även om de allra flesta kvinnor idag har rösträtt är kvinnor runt om i världen underrepresenterade inom politiska institutioner och beslutsfattande instanser på nationell, regional och lokal nivå (Shvedova 2005:33 och Hoare & Gell 2009:5). Det finns en bild av kvinnan som rädd, inte smart nog, tystlåten men också ibland för pratig men kring ”fel saker” (O’Shannassy 1997:2). Idéer kring vilka politikområden som passar kvinnor dominerar också de normativa föreställningarna. Bland annat ses säkerhets- och utrikespolitik som klassiskt manliga områden medan frågor som rör välfärd och omsorg anses vara mer lämpade för kvinnor (Hayes 2011:133-134). Genom dessa stereotypa bilder av kvinnan berättigas avsaknaden av kvinnor inom politiken (Löfving 2011:1-3) samtidigt som underrepresentationen påverkar konstruktionen av tankar, idéer och uppfattningar om olika grupper i samhället (Dahlerup 2006:3).

Kvinnans möjlighet till politiskt deltagande påverkas också många gånger av mannens roll i familjen som beslutsfattare, till exempel att kvinnan ibland måste be om tillstånd för att få delta politiskt (Löfving 2011:vii-viii). Vidare så befinner sig mannen i, som ovan nämnt, den utåtriktade och produktiva sfären medan kvinnan är i den inåtriktade och reproduktiva (Löfving 2011:1-3). Detta påverkar kvinnors möjlighet till politiskt deltagande eftersom det sker i den offentliga, utåtriktade sfären.

Kulturella restriktioner och samhällseliga krav på kvinnan ger henne begränsad möjlighet till politiskt deltagande. Det kan bland annat handla om att kvinnors möjligheter till att resa ofta är begränsade samt bristande tillgång till utbildning vilket anses vara en viktig faktor i politiskt arbete. Vidare så motarbetas ofta kvinnor som vill eller har tagit sig in på den politiska arenan av både män och andra kvinnor (Belak 2002:251).

Tid är en viktig aspekt att ta upp sett till möjligheten till politiskt deltagande. De flesta formerna av och delarna i politiskt engagemang är tidskrävande. Detta i relation till att kvinnor oftast ansvarar för familj och hushåll gör att möjligheten till politiskt deltagande minskar eftersom deras fritid fylls med andra måsten. Det som många gånger hindrar kvinnor i strävan efter politiskt deltagande är tanken om att om de tar upp en politisk karriär så blir det på bekostnad av deras familjer (Paxton & Hughes 2013:126).

3.2.2 I Burma

Att generalisera om kvinnors situation i Burma är extra problematiskt då det finns så många olika minoritetsgrupper (O'Shannassy 1997:14). Det är viktigt att poängtera att precis som för alla kvinnor så ser burmesiska kvinnors livssituationer olika ut, med varierande möjligheter och förutsättningar till politiskt deltagande. Däremot avser denna uppsats att belysa den kontext som kvinnorna befinner sig i, det vill säga ett samhälle och en kultur där normativa föreställningar om kön råder.

Under främst första halvan av 1900-talet dominerade i Burma en syn på kvinnan där hon ansågs ha hög status i samhället. Den burmesiska kvinnan menades vara mer privilegierad än i princip alla andra kvinnor. Till exempel påstods det att kvinnan alltid konsulterades vid beslutsfattande, även i frågor där hennes åsikt inte ens behövdes (Ikeya 2005:59-61). Åsikten var att kvinnor stod för mycket av det hårda arbetet i landet men inte för att hon var underordnad sin man eller samhället, utan för att hon var stark, fri och självständig. Kvinnorna menades känna ett ansvar över bland annat hemmet och därför tog de på sig att sköta om det (Ikeya 2005:54). Underordningen av kvinnan har förstärkts genom den traditionella synen då den får det till att hon själv valt, på grund av sin frihet, att stanna inomhus för att ta hand om hem och familj. Stereotypa bilder av kön har genom historien befasts kring vad en kvinna respektive man förväntas göra i det burmesiska samhället (Ikeya 2005:56).

I den burmesiska kulturen anses ofta, men såklart inte alltid eller överallt, en son vara mer värd än en dotter. Traditionella ordspråk, beteenden, och förståelsen av könsroller tenderar att befästa kvinnans position som en andra klassens invånare. Könsroller sprungna ur främst religiösa och kulturella stereotypiseringar fortsätter att förstärka lagar och regler vilka inskränker kvinnors rättigheter till personlig säkerhet, hälsa, utbildning, arbete, att kunna röra sig fritt samt politiskt deltagande och ledarskap. Kombinationen mellan regeringens regleringar, religiösa krav och samhällets påtryckningar gör att kvinnor ofta möter hinder i samhällets alla sfärer. Allt detta tenderar att leda till att kvinnor stängs in i hemmet (Belak 2002:33-34). Som ovan nämnt är det viktigt att poängtera att olika kvinnor upplever sin livssituation på olika sätt och att det därigenom inte går att påstå att alla kvinnor i det burmesiska samhället stängs in i hemmet.

Ett centralt begrepp inom idén om mannen som överlägsen kvinnan i den burmesiska kulturen är *hpon*, vilket stärker och befäster det spirituella upphöjandet av män. Alla män har *hpon* vilket är en inneboende och naturlig kvalité som befäster könsordningen. Det är svårt att definiera begreppet *hpon* då det är väldigt abstrakt men summan av det är att det ger män en högre status än kvinnor i samhället (Than Than Nwe 2003:7). *Hpon* som inneboende makt hos män tenderar till att legitimisera uppfattningen om att manligt beslutsfattande och ledarskap är det bästa och kanske enda rätta (Lövving 2013).

Normer kring kön befästs oftast redan i ung ålder, tillgång till utbildning spelar här en viktig roll. I Burma läggs oftast utbildningsmöjligheten på pojkar snarare än på flickor då hon ändå förväntas gifta sig och bli hemmafru (Yee Yee Swe 2002:440). Stereotypa bilder av kön uttrycks i utbildningssystemet då det tenderar till att inte uppmuntra flickor och kvinnor till att göra karriär och se sig själva som viktiga aktörer inom exempelvis offentlig verksamhet (Belak 2002:131). Tillsammans med detta diskrimineras ofta kvinnor när de försöker ge sig in på icke traditionella kvinnliga fält, exempelvis naturvetenskap. Kulturellt skapade stereotypiseringar av kön återspeglas i vilken typ av arbete som kvinnor i Burma har vilka främst är vårdande och omhändertagande (Yee Yee Swe 2002:440).

Kvinnor anses ofta vara en form av beskyddare av ett lands kultur. Detta leder till att kvinnor många gånger inte har samma möjligheter som män till förändring och utveckling. Ett sätt att reglera kvinnor är genom att de bland annat förväntas klä sig traditionellt i *longyi* (lång kjol och blus) samt använda *thanaka* (gulvit pasta som används som kosmetika i ansiktet, hals och ibland armar). Detta kan såklart vara ett individuellt val men många gånger är det ett dolt förtryck som ligger bakom. Kvinnors deltagande i det offentliga är också ofta begränsat, så som i fritidsaktiviteter. Inte minst i fysiska aktiviteter då den konservativa bilden av kvinnor är att en fin flicka inte springer runt. I och med ökad tillgång till teknik så som datorer, mobiltelefoner och Internet förstärks gapet mellan kvinnor och män då teknik ofta anses höra till manliga intressen och ingenting som kvinnor behöver tillgång till (Belak 2002:38). Sett till detta blir själva bevarandet av kulturen ett medel för att kontrollera och neka lika tillgång till möjligheter i samhället (Than Than Nwe 2003:3).

3.2.2.1 Familjen och hushållet i Burma

I det burmesiska samhället överförs värderingar till barnen från främst föräldrar, lärare och ledare vilket gör att sociala och kulturella normativa system bevaras (Belak 2002:33). Det går i Burma att urskilja en uppdelning kring vem som utför vilket arbete. Mannen utför arbete utanför hemmet och kvinnan först och främst i hemmet (Löfving 2011:72). Män förväntas vara den som försörjer familjen och kvinnan den som tar hand om hushållet. Detta leder till situationen där kvinnan är underordnad mannen och samtidigt beroende av hans ekonomiska försörjning (Yee Yee Swe 2002:440). Denna situation upplevs självklart olika och varierar från kvinna till kvinna. Män och kvinnor tar oftast beslut baserade på deras olika sfärer av ansvar. Alltså män tar därigenom beslut relaterade till deras roll som överordnad i hushållet. Kvinnor däremot har ofta begränsat inflytande över det mesta beslutsfattandet, så även i hushållet trots att det anses vara hennes ansvarsområde (Löfving 2011:2).

En förklaring till det ovan nämnda kan vara att kvinnorna har socialiserats till att acceptera att det är mannen som leder och kvinnan som följer. Att prioritera hem och familj har kvinnorna lärt som en del i rollen som kvinna och därmed tenderar deras begåvningar, förmågor och potential att förminska. Burmesiska kvinnor har uppmuntrats till att acceptera idéer vilket kan leda till att de inte har samma möjligheter och förutsättningar som män att påverka samhället (Harriden 2012:314).

Att gifta sig anses viktigt och unga kvinnor kan möta påtryckningar hemifrån om vem de ska gifta sig med. Detta leder ofta till att en kvinnas identitet skapas i förhållande till en mans, speciellt genom den hon är gift med. Kvinnor förväntas ta ansvar för barnuppfostran oavsett om kvinnan förvärvsarbetar, vilket många kvinnor i Burma gör (Belak 2002:44-45). Eftersom en av kvinnans huvudfunktioner i livet är att vara mamma så förväntas hon skaffa barn så fort hon gift sig. Om hon inte gör det anses hon oftast vara konstig då hon avviker från de socialt och kulturellt skapade könsrollerna. Att ha karriärsmissiga skäl till att skjuta upp skaffandet av barn är sällan accepterat av samhället. En kvinna förväntas oftast i sådana fall förvärvsarbeta och samtidigt utföra de uppgifter det innebär att vara fru och mamma (Belak 2002:49).

3.3 Tillämpning av den teoretiska anknytningen

Genom teorierna och begreppen om genus och normativa föreställningar om kön har en förståelse skapats kring hur dessa kan påverka kvinnors förutsättningar för politiskt deltagande.

Teorierna kring normativa föreställningar om kön kommer användas för att se om dessa utgör hinder för burmesiska kvinnor att engagera sig politiskt. Det handlar bland annat om kvinnans roll som mamma och hushållsansvarig. Normativa föreställningar om kön råder även inom politiken där kvinnor generellt sett inte anses vara lämpade för beslutsfattande positioner. Detta kommer användas för att se vilka hinder inom de politiska organisationerna som kvinnorna upplever sig möta, bland annat vilken möjlighet till inflytande och påverkansutrymme de anser sig ha.

Begreppet genus kommer hjälpa mig att förstå hur det socialt konstruerade könet skapar maktförhållanden i Burma, vilket befäster och reproducerar kvinnans underordning i samhället. Genom feministisk teori får jag hjälp med att förstå hur kvinnliga och manliga egenskaper konstrueras i det sociala samspelet och hur det påverkar exkluderingen av kvinnor i Burmas politiska församlingar. Den feministiska teorin kommer även att bidra till analysen av hur kvinnan framställts genom historien och om det påverkar hennes förutsättningar för politiskt deltagande idag. Synen på kvinnan i den burmesiska kulturen där hon ansågs ha hög status och vara en viktig del av beslutsfattande går att koppla till feministisk teori för att se om det påverkat hennes förutsättningar för politiskt deltagande idag.

Genom begreppet agens kommer jag att kunna analysera det handlingsutrymme som kvinnorna har. Utvecklingen av begreppet som en persons möjlighet till handling och flykt ifrån de diskurser som skapat den kommer i denna uppsats att användas i förståelsen av kvinnornas förutsättningar för deltagande i politiska organisationer. Begreppet agens kommer också användas för att undersöka hur kvinnorna hanterar de hinder de möter i sitt politiska engagemang.

Begreppet intersektionalitet är relevant i denna uppsats då det visar på att flera kategorier formar identitetsskapandet. Inte minst sett till att maktanalyser så som underordningen av kvinnan måste sättas in i ett historiskt, tidsmässigt och rumsligt perspektiv. Detta kommer hjälpa mig att analysera den situation som kvinnorna, som under tillfället vid intervjuerna sedan en lång tid tillbaka, var bosatta i Thailand men nu kommer flytta tillbaka till Burma.

4. Metod

Under hösten 2013 och en bit in på våren 2014 arbetade jag på en skola för burmesiska demokratiaktivister i gränsstaden Mae Sot, Thailand. I och med denna vistelse genomfördes fältstudier till detta examensarbete. Då detta är en kvalitativ studie gjordes observationer och semistrukturerade intervjuer med några av de burmesiska kvinnor som jag kom i kontakt med under vistelsen i Mae Sot.

4.1 Metodval

För att svara på syfte och frågeställningar genomfördes semistrukturerade intervjuer individuellt och i grupp med politiskt aktiva burmesiska kvinnor i både Thailand och Burma. Samtliga intervjuer var av respondentkaraktär vilka syftar till att komma åt människors uppfattningar och föreställningar om någonting (Esaiasson, Giljam, Oscarsson & Wängnerud 2007:291). Detta då mitt syfte med intervjuerna var att undersöka hur burmesiska kvinnor upplever sin möjlighet till politiskt deltagande.

Observationer har också gjorts då jag som ovan nämnt under tre månader undervisade på en skola för burmesiska demokratiaktivister i Mae Sot, Thailand. Därigenom befann jag mig ofta i sociala sammanhang, inte minst situationen i klassrummet där jag kunde studera relationen mellan manliga och kvinnliga elever men även möten med politiska partier var relevanta att observera för denna uppsats. De observationer jag gjort var direkta, det vill säga att jag sökte kunskap kring människor och sociala grupper i deras naturliga sammanhang detta för att studera strukturer vilka kan vara svåra att formulera i ord (Svenning 2003:139).

Observationerna utfördes i ett tidigt stadie av mitt fältarbete med syfte att låta de guida mig fram till syfte och frågeställningar (se exempelvis Lalander 2011:98).

Materialet som samlats in är av kvalitativ karaktär och syftar till att beskriva och förklara de burmesiska kvinnornas upplevelser och syn på möjligheter och förutsättningar till politiskt deltagande. Kvalitativ data bör ses som icke mätbar men att den berättar någonting om undersökningsenheternas kvalitativa egenskaper. Eftersom detta är en kvalitativ studie är dess syfte att exemplifiera och inte generalisera som kvantitativa studier gör (Halvorsen 1992:78).

4.2 Urval

Urvalet av intervjupersoner blev en kombination av bekvämlighetsurval och snöbollsurval. Alla kvinnor som intervjuades var aktiva i en burmesisk politisk organisation. Genom mitt arbete på skolan i Mae Sot, Thailand, kom jag i kontakt med de tre organisationer vilka de intervjuade kvinnorna är aktiva i.

Urvalet av intervjupersoner skedde främst genom de kontakter jag fick där, det vill säga bekvämlighetsurval. Det gick i praktiken till så att jag frågade de kvinnor jag mött och jobbat med som jag ansåg var passande för min studie om de kunde tänka sig att ställa upp på en intervju. Alla tillfrågade ställde upp. De som jag först intervjuade i Mae Sot, Thailand, hjälpte mig att ta kontakt med de som jag sedan intervjuade inne i Burma, ett så kallat snöbollsurval (Eriksson Zetterquist & Ahrne 2011:43).

Antalet intervjuer styrdes mycket av tillgången av intervjupersoner men också genom att fokus i denna undersökning ligger på kvinnornas berättelser och upplevelser, alltså att ge en ökad förståelse om ett socialt fenomen (se exempelvis Esaiasson et al. 2007:291). Det vill säga att studien inte strävar efter att dra några generella slutsatser. Totalt nio burmesiska kvinnor intervjuades genom fyra individuella intervjuer och två gruppintervjuer. Fyra av kvinnorna var under tiden för intervjuerna sedan en lång tid tillbaka bosatta i Mae Sot, Thailand, för att därifrån bedriva det politiska arbetet. Detta eftersom det, som nämns i bakgrunden, fram tills nyligen varit olagligt att bedriva oppositionspolitik inne i Burma. Fem av kvinnorna som intervjuades var bosatta i Burma, men två av dem intervjuades i Thailand då de för stunden befann sig där. Tre av kvinnorna intervjuades i Rangoon, Burma.

4.3 Presentation av intervjupersoner

Intervjuperson 1, 4 och 9 är medlem i Democratic Party for a New Society, DPNS.

Intervjuperson 2, 3, 5 och 6 är medlem i Youth for a New Society, YNS (ungdomsförbund till DPNS). Intervjuperson 7 och 8 är medlem i All Burma Federation of Student Unions, ABFSU.

Intervjupersonerna är mellan 20-44 år och de flesta är i 25-årsåldern. Alla intervjupersoner innehar höga positioner så som ledarskaps- och beslutsfattande roller inom sina organisationer.

4.4 Tillvägagångssätt och genomförande

Intervjuerna började med att jag berättade om varför jag ville göra intervjun, om min utbildning, mitt examensarbete och dess syfte. Sedan följde en fråga om inspelning, vilket jag använde mig av i samtliga intervjuer. Både att informera om intervjuens syfte och fråga om inspelning är viktigt i inledningen av intervjun (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2011:53). Plats och tid för intervjuerna varierade då jag lät intervjupersonerna bestämma var och när de ville ses. Dock påpekade jag att jag gärna ville ses någonstans där de upplevde att de kunde prata fritt och ostört. De semistrukturerade individuella intervjuerna blev mellan 1.10–1.45 timmar långa och de två gruppintervjuerna landade på cirka två timmar vardera. Ingen av intervjupersonerna angav någon tidsgräns för intervjuerna utan det var snarare jag som försökte att inte få allt för långa intervjuer då jag var medveten om att ett stort empiriskt material blir svårare att bearbeta.

För att inleda intervjuerna på ett lugnt och avslappnat sätt ställdes en del frågor om deras uppväxt med fokus på från vilken burmesisk delstat de kommer, familj och utbildningsbakgrund. Det ledde in på frågor som berörde hur de kom in på den politiska banan och vad deras mål och syfte med det politiska engagemanget är. Efter det började jag ställa frågor kopplade till denna uppsats syfte och frågeställningar. Alltså frågor om hur de upplever sina möjligheter och förutsättningar till politisk organisering, om de möter några samhällseliga hinder både utanför och inom sina organisationer. Dessa frågor var av vad som kallas för grand-tour-karaktär vilka syftade till att få intervjupersonerna att på ett så fritt och öppet sätt som möjligt att börja prata om sina upplevelser kring att vara kvinna och politiskt aktiv. Därefter tog så kallade mer direkta frågor vid för att styra in intervjuerna på just det som jag ville undersöka. Intervjuerna var som ovan nämnt semistrukturerade vilket innebär att förbestämda frågor ställdes men också att varje intervju fick leda samtalet och olika följdfrågor i respektive samtal kom därmed att ställas (Esaiasson et al. 2007:298-299).

Intervjuerna utfördes på engelska och frågorna formulerades på vardagligt språk för att göra de så lätta som möjligt att förstå. För att försäkra mig om att intervjupersonerna förstod mina frågor ställdes samma fråga på flera olika sätt med olika ord. Under intervjun sammanfattade jag också utläggningar av intervjupersonen för att försäkra mig om att jag uppfattat svaret så som menat.

Som redan nämnt gjordes både individuella och semistrukturerade gruppintervjuer. Viktigt att poängera är att jag inte gjorde någon form av gruppintervju så som fokusgrupp, vilka syftar till att beskriva hur en grupp gemensamt tänker kring någonting (Larsen 2009:85).

Intervjuerna i grupp gjordes med samma frågor som i de individuella och även i grupp fick varje person svara enskilt på frågorna eftersom jag var intresserad av varje individs berättelser och upplevelser. Anledningarna till att gruppintervjuerna inte var individuella berodde på att kvinnorna inte kände att de behärskade att individuellt göra en intervju på engelska.

För att komplettera det inspelade materialet togs noggranna anteckningar på dator under intervjuerna. Detta för att underlätta transkriberingen då jag förberedde mig på att det ibland kunde vara svårt att höra vad som sägs på grund av ljud runt omkring men också på grund av att intervjuerna ägde rum på engelska, varken på mitt eller intervjupersonernas modersmål.

4.5 Bearbetning av insamlat material

Analysen av data handlar om att kategorisera den insamlade informationen i syfte att beskriva vad det är som har hittats (Halvorsen 1992:107). Bearbetningen av det insamlade materialet började med att intervjuerna transkriberades. Alla de individuella intervjuerna transkriberades helt, gruppintervjuerna bara delvis. De endast delvis transkriberade intervjuerna har sammanställts genom de anteckningar som togs samt noggrant genomlyssnande av det inspelade materialet. Bearbetningen av materialet fortsatte sedan med att läsa igenom det utskrivna materialet flera gånger. Efter det har empirin reducerats genom att analysera vad den handlar om. Genom att koda materialet i nyckelord sållades det bort som inte längre ansågs var relevant för studien sett till frågeställningarna, dock utan att göra avkall på nyanser och komplexitet (Rennstam & Wästerfors 2011:194).

Data har alltså kodats och sökts igenom med målsättningen att hitta mönster. För att få fram generella mönster har en delanalys gjorts vilken går ut på att en intervjutext delas upp i olika delar för att därigenom kategorisera olika påståenden (Halvorsen 1992:131). Genom att passa ihop olika begrepp har teman funnits, det vill säga att en tematisk analys använts. Citat har sedan valts ut för att återge huvuddragen i funna teman.

Analysen bygger på en induktiv ansats vilket innebär att ingen given modell har använts. Koder, det vill säga nyckelbegrepp, och teman har på ett fritt sätt sökts fram och urskilts ur

intervjumaterialet. Syftet guidade intervjuerna och frågeställningarna har sedan varit vägledande i analysen av materialet. Viktigt är att poängtera att analysen är mina tolkningar, speciellt eftersom de utvalda citaten översatts från engelska till svenska.

4.6 Etiskt förhållningsätt

Vetenskapsrådets etiska principer för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning har guidat mig i genomförandet av intervjuerna. Jag använde mig av fyra grundläggande krav för att beakta och säkerställa intervjupersonens rättigheter. Innan varje intervju påbörjades informerade jag om syftet med min studie (informationskravet). Sedan informerade jag om intervjupersonens rätt att när som avbryta eller möjlighet till att inte svara på någon fråga och frågade om lov att spela in samtalet (samtyckeskravet). Alla intervjuer är anonymiserade (konfidentialitetskravet) och det insamlade materialet kommer endast användas till det uttalade ändamålet (nyttjandekravet) (Vetenskapsrådet 1990:7-14).

4.7 Metoddiskussion

Datainsamlingen är en konstruerad process som inte bara handlar om att observera mönster i den insamlade datan, utan snarare om att tolka fenomen. Varje undersökning med dess historia byggs gemensamt upp genom den som undersöker och den som undersöks (Sprague 2005:130). Det är därför viktigt att fundera över den roll som jag som forskare har eftersom det bland annat påverkar vilka svar jag kommer få. Jag förstår alltid någonting mot bakgrund av en rad förutsättningar. Jag möter aldrig ett problem som ett blankt blad, det vill säga förutsättningslöst. Min bakgrund, så som utbildningsnivå, kön, etnicitet, ålder och klasstillhörighet kommer alltid att påverka, dels hur jag förstår ett fenomen, men också relationen mellan mig som forskare och den som exempelvis intervjuas (Gilje & Grimen 1992:179). För att hantera detta finns ett antal framtagna strategier, varav ett av dem syftar till att ta avstamp i studieobjektets epistemologiska utgångspunkt för att kunna förstå den historia som berättas (Sprague 2005:140, 162).

Inom kvalitativa undersökningar är avståndet mellan forskaren och, som i detta fall, intervjupersonen viktigt att fundera över. Detta då forskaren vill skapa ett förtroende så att de öppet vågar prata samtidigt som den som utför studien inte får komma alltför nära (McCracken 1988:22-23). I mitt fall anser jag att närheten var en förutsättning. Jag hade en relation till mina intervjupersoner, några träffade jag dagligen, några hade jag aldrig träffat

förrän intervjutillfället men de visste vem jag var genom gemensamma kontakter. Jag anser att det förtroendet som skapades genom att intervjupersonerna visste vem jag var, var nödvändigt för att de skulle öppna upp sig och berätta om så personliga upplevelser och erfarenheter som de gjorde.

Att göra intervjuer på ett språk som inte är ens modersmål upptäcktes vara svårt. Det var svårt att formulera frågorna, både skriftligt i intervjuguiden men framförallt muntligt under intervjun så att intervjupersonerna förstod mig. Exempelvis så uppstod frågor kring begrepp under intervjuerna som för mig är så självklara att jag hade svårt att förklara dem. Språket var även ett problem under transkriberingen av intervjuerna då jag ibland haft svårt att höra samt förstå vad som sägs, på grund av uttal och meningsuppbyggnader. För att lösa dessa problem arbetade jag så att jag under intervjuerna hela tiden återgav det som berättats, så att jag kunde vara säker på att svaret uppfattats korrekt. Svårigheterna med språket under transkriberingen har hanterats genom många genomlysningar.

Som ovan nämnt gjordes två gruppintervjuer. Det handlade om att intervjupersonerna inte ansåg sig behärska det engelska språket tillräckligt bra för att kunna göra individuella intervjuer. För att kunna göra enskilda intervjuer erbjöds tolk ett par gånger men problemet var då att tolken var en man från samma parti vilket jag ansåg var ett hinder för att få ett så öppet och ärligt samtal som möjligt. Detta löstes då genom att göra två gruppintervjuer där kvinnorna kunde stötta och hjälpa varandra i användningen av det engelska språket. En nackdel med gruppintervjuer är att individerna kan komma att påverka varandra men i detta fall upplevde jag inte situationen som sådan. Personerna som parades ihop för gruppintervjuer kände varandra väl och stöttade varandra i sina djupa och personliga berättelser.

Viktigt är också att poängtera att detta är en kvalitativ studie som har gjorts på ett relativt lågt antal intervjupersoner och därför kan inga generella slutsatser dras. Fokus i denna uppsats ligger på kvinnornas egna berättelser och upplevelser och därmed kan studien inte visa på några sanningar om verkligheten. Eftersom detta är en kvalitativ undersökning så var inte heller syftet att göra det. Uppsatsen strävar däremot efter att skapa en djupare förståelse kring ett socialt fenomen genom att fokusera på individers upplevelser och berättelser (Esaiasson et al. 2007:291).

Sett till uppsatsens giltighet och relevans måste god validitet uppnås. Det bör i studien finnas en överensstämmelse mellan den teoretiska och operationella definitionen, med andra ord att frågeställningarna går från att vara abstrakta till att bli konkreta (Larsen 2009:34, 40-41) God validitet innebär att undersöka det som avsetts att göra (Halvorsen 1992:42). I denna studie undersöks hur politiskt aktiva burmesiska kvinnor upplever sin möjlighet till politiskt deltagande. De berättelser och uppfattningar som kom fram i intervjuerna analyserades genom teorier om genus, det vill säga normativa föreställningar om kön.

För att uppnå bästa möjliga reliabilitet spelades samtliga intervjuer in samtidigt som anteckningar togs. Reliabilitet handlar om studiens tillförlitlighet (Ekengren & Hinnfors 2012:75). Det vill säga hur väl det uttalade problemet har undersökts. Detta handlar alltså om huruvida studien är genomförd på ett tillförlitligt sätt (Svenning 2003:67). Det inspelade intervjumaterialet har lyssnats igenom flera gånger och transkriberats helt respektive delvis. Processen där jag sammanställt, kodat och tolkat materialet har varit ständigt pågående för att på så sätt försöka uppnå så hög reliabilitet som möjligt.

5. Resultatbeskrivning och analys

Med utgångspunkt i uppsatsens frågeställningar har sex olika teman identifierats i det empiriska materialet. Varje tema presenteras nedan i ett separat avsnitt och exemplifieras genom utvalda intervjuцитат vilka ansetts ha relevans för studien. Frågeställningarna har lett analysen och valda teman innefattar vad som sagts i intervjuerna. Den första frågan om vilka hinder kvinnorna möter när de organiserar sig politiskt, både inom och utanför sina organisationer besvaras i tema ett till fyra. Den andra frågan om handlingsutrymme besvaras i tema fem och den tredje frågan om politisk organisering i framtiden samt hur organisationerna bör arbeta för att få flera kvinnor att engagera sig politiskt besvaras i tema sex.

De sex teman som urskilts ur det empiriska materialet är: kvinnans ansvar för hushåll och familj, kvinnligt ledarskap, kvinnans syn på sig själv, ålder och erfarenhet – förutsättningar för politiskt deltagande, kvinnornas handlingsutrymme och framtiden – att ingjuta mod hos unga kvinnor.

5.1 Kvinnans ansvar för hushåll och familj

I intervjuerna framkom att synen på kvinnans ansvar för hushållet och familjen utgör ett hinder när hon vill engagera sig politiskt. Detta stämmer alltså överens med tidigare forskning, både generellt sett om kvinnors förväntade roller men också sett till den tidigare genusforskning som gjorts specifikt i Burma (se exempelvis Belak 2002, Ja Nan Lathaw & Nang Raw 2012, Runyan & Peterson 2013 och Saprio 1998). Sett till stereotypa bilder av kvinnan berättade en respondent följande:

I vår kultur, sedan en lång, lång tid tillbaka, ser man på kvinnan genom stereotypa föreställningar. Kvinnor ska ta hand om barn, laga mat, städa, helt enkelt stanna hemma. Allt detta är inbyggt i människornas tankesätt (Ip 1).

En respondent uttryckte denna situation tydligt kopplad till att kvinnors förväntade roll som hemmafru och mamma (Moser 1993:15-16) begränsar och hindrar henne till politiskt deltagande.

Kvinnor har alltid ett ansvar för hushållet och familjen. Alltid hem och familj, hem och familj. Män har inte detta att ta hand om, inte samma press på sig. De kan göra vad de vill. Kvinnor möter många fler hinder när de vill organisera sig politiskt (Ip 4).

Vidare påpekade några av respondenterna att det inte bara är i samhället som de måste förhandla om sina rättigheter, utan också inom familjen där mannen är den som bestämmer. ”I min familj tycker de att jag borde vara en mer traditionell kvinna, en som stannar hemma. Även i våra familjer måste vi kämpa för våra rättigheter, inte bara i samhället” (Ip 8). En annan respondent berättade att ”en del kvinnor tillåts inte vara politiskt engagerade. De berättar inte för sina familjer att de är det” (Ip 5). Kvinnorna möter alltså hinder i samhället och inom sina familjer om hur de förväntas vara, det vill säga ta hand om hem och familj. Sett till idén om den burmesiska kvinnan med hög status inom bland annat familjen och dess beslutsfattande (Ikeya 2005:59-61) så visar detta motsatsen. Historieskrivningen om kvinnan som fri och självständig bidrar här till att befästa hennes underordning då hon genom sin frihet själv anses ha valt situationen hon nu befinner sig i (Ikeya 2005:54). Det blir problematiskt när dessa idéer om kvinnans höga status lever kvar samtidigt som så inte är fallet.

Hinder i samhället påverkar kvinnornas förutsättningar för deltagande i politiska organisationer men även inflytandet och påverkansutrymmet inom organisationen. Kvinnorna

upplevde att de möttes av en stereotyp bild av kvinnan inom organisationerna där hennes uppgift är att plocka fram tilltugg och diska efter möten.

/.../ Ibland när vi har möten så har vi förberett lite snacks och någonting att dricka. Inte nog med att vi tjejer har plockat fram allt så anser killarna att det är vi som ska plocka undan och diska.

Typ som om det vore vårt enda uppdrag (Ip 8).

De kvinnor som ändå satsar på karriär inom exempelvis politiken stöter på starka åsikter om hur fel hon lever sitt liv och om hur hon bör leva det. Kvinnor som trots de rådande normerna tar sig in på den politiska arenan möts ofta av motstånd av både män men även andra kvinnor (Belak 2002:251). Det vill säga att om kvinnan inte har god hand om hem och familj är hon helt enkelt ingen bra kvinna. ”Mina grannar tycker att jag är en dålig person, en dålig mamma eftersom jag är politiskt involverad” (Ip 9). En annan respondent berättade om hur viktigt det är att uppfylla sin roll som kvinna på ett bra sätt.

Om du är en kvinna och inte tar hand om hushållet och din familj på ett bra sätt kommer folk omkring att se ner på dig. Det spelar ingen roll hur bra en kvinna är i politiken. Människor omkring henne kommer aldrig att säga att hon är en bra politiker, de kommer bara säga att hon är en dålig mamma och hemmafru (Ip 2).

Andra hinder handlar om andelen betalt och obetalt jobb, att kvinnor måste, eller förväntas, jobba trippelt om de involverar sig i politiken. Detta eftersom politiken oftast är oavlönat arbete. I burmesiska storstäder idag måste även kvinnan i hushållet förvärvsarbeta för att kunna försörja familjen. Detta bör kopplas ihop med att tid är en viktig del inom det politiska engagemanget då det ofta är ett tidskrävande arbete som utförs. Det problematiska blir här att tid påverkas av normer kring vad kvinnor väntas göra (Paxton & Hughes 2013:126) vilket i sin tur hindrar dem till politiskt deltagande.

Män kan bara vakna på morgonen och gå på möten. Kvinnor måste först ta hand om hemmet och familjen. Jag gör först hushållsarbete sedan måste jag jobba för att tjäna pengar och efter det ägnar jag mig åt politiken (Ip 9).

Burmesiska flickors och kvinnors möjligheter och förutsättningar för politiskt deltagande hindras alltså av normativa bilder kring vad de olika könen förväntas göra och åstadkomma i livet. Kvinnan ska gifta sig med en man som förväntas försörja henne (Yee Yee Swe 2002:440). Möjligheter, så som att utbilda sig, inta någon form av ledarposition eller att få ansvar för någonting i exempelvis samhället, ges inte till flickor eller kvinnor då de ändå ska

gifta sig och bara ta hand om hushåll, man och familj (Belak 2002:44-45). Normativa föreställningar om kön befästs därigenom redan i ung ålder (Yee Yee Swe 2002:440).

När jag var 18 år och hade tagit examen började jag en kurs för att lära mig använda dator. Jag sa till mina vänner att de också borde göra det. Men deras föräldrar sa att de är tjejer och inte behöver sådan kunskap, att de ändå snart skulle gifta sig och då behöver man bara kunna ta hand om hushållet. Därför gav de den utbildningsmöjligheten till sin son, inte till sin dotter (Ip 3).

I och med detta skapas en splittring i vad kvinnorna själva vill göra och vad samhället förväntar sig att de ska göra. Fyra av de nio kvinnor som intervjuades har varit politiskt aktiva i exil i Thailand. Där upplevs valet att engagera sig politiskt ha varit enklare än nu när de ska flytta tillbaka till Burma. Eftersom det nu är lagligt att bedriva oppositionspolitik inne i landet så har många partier som arbetat i exil i Thailand bestämt sig för att flytta tillbaka. I och med denna flytt tillbaka till Burma tog flera av respondenterna upp att de nu förväntas ta ett steg tillbaka från politiken, att det är nu deras uppdrag som kvinna, att ta hand om familjen, blir ännu tydligare. En respondent berättade att ”den politiska situationen i Burma är väldigt problematisk. Det gör att det är en stor skillnad kring möjligheter till deltagande mellan organisationer som är lokaliserade inne och utanför Burma” (Ip 3). Påtryckningarna från omgivningen, vilket många gånger är den egna familjen, och samhället upplevs bli starkare i och med den stundande flytten från Thailand till Burma.

Min pappa har stora drömmar för mig. Eftersom jag är bra på engelska vill han att jag tar jobb som turistguide nu när jag flyttar hem till Burma. Jag har andra tankar, jag vill kandidera till olika positioner inom partiet. Hur ska jag kunna välja mellan familjen och politiken? (Ip 3)

Vänner har börjat fråga mig om jag ska byta sysselsättning när vi är tillbaka i Burma, så att jag kan tjäna pengar och försörja min familj. Så ja, när jag är tillbaka i Burma kommer jag behöva ta ett deltidsjobb för att kunna finansiera mina barns utbildning. Men mitt fokus kommer alltid vara i organisationen. Men det kommer bli svårt. Eller i alla fall svårare (Ip 4).

Genus är en ständig omförhandling som skiljer sig mellan olika platser och över tid (Connell 2009:95). Flytten tillbaka, från Thailand till Burma, påverkar kvinnorna då deras utrymme som kvinna och politiskt aktiv kommer behöva omförhandlas i de strukturer som råder inne i Burma. Sett till detta är begreppet intersektionalitet relevant att fundera över. Genom flytten från Thailand till Burma måste underordningen av kvinnan ses i ett nytt tidsmässigt och rumsligt perspektiv då dessa påverkar maktrelationerna i samhället (des los Reyes & Mulinari 2005:19).

Att kvinnans uppgift är att ha hand om hemmet och familjen gör att hon blir både underordnad och beroende av mannen. Synen på kvinnan som endast ansvarig för hemmet menar respondenterna inte bara hindrar henne till politiskt deltagande, utan också förstärker och fördjupar skillnaden mellan könen. Respondenterna förklarar detta genom att berätta att ”/.../ idén om kvinnan som hushållsarbetare och mannen som betalar allt har gjort kvinnan beroende av mannen” (Ip 3) och ”/.../ i vår kultur anses kvinnan vara andra klassens medborgare, mannen kommer alltid först” (Ip 6).

5.2 Kvinnligt ledarskap

I intervjuerna framträdde också att kvinnorna upplevde att det fanns en bild av kvinnan som mindre smart (jämfört med män) – och att hon därför inte hör hemma i politiken. Tidigare studier från Burma visar att kvinnors förmågor och kunskaper anses i det burmesiska samhället inte vara bra nog för att inta höga positioner och fatta beslut (se exempelvis Löfving 2011 och Belak 2002). Detta skapas bland annat genom att män har *hpon*, en inneboende makt som ger män högre status än kvinnor i samhället (Than Than Nwe 2003:7). Egenskapen *hpon*, som bara män kan ha, leder till att skapa och befästa åsikten att manligt ledarskap anses vara det bästa för samhället (Löfving 2013). Väl inne i politiken upplever kvinnorna att de möts av stereotypa föreställningar om hur en kvinna bör och förväntas vara. ”Män tänker att vi kvinnor är svaga” (Ip 5) och ”/.../ ger därför inga möjligheter till oss” (Ip 6).

Kvinnorna upplever att de bemöts annorlunda än männen just på grund av deras kön vilket inte anses höra hemma i politiken.

När män möter män i politiken pratar de alltid om den politiska situationen. Men när män träffar oss kvinnor börjar de alltid prata om familjen. De tror att kvinnor inte kan analysera den politiska situationen i Burma (Ip 4).

Att som kvinna inta en ledarposition inom politiken verkar i princip omöjligt då alla respondenter tog upp att kvinnor alltid motarbetas, både direkt genom att hon aldrig ges möjligheter och indirekt genom föreställningar om kvinnan som rädd och med dåligt självförtroende. En respondent berättade att ”i de flesta organisationer innehar män de höga positionerna. Kvinnor med sådana positioner är väldigt få. /.../ När någon väljs till ledare i mitt land så väljer de alltid män. Alltid.” (Ip 3). En annan kvinna berättade att ”/.../ det burmesiska samhället är väldigt stereotyp. Kvinnor ska inte jobba i politiken. Om de ändå gör det så ska de inte vara ledare. Burma är väldigt konservativt” (Ip 4). Kvinnorna som trots alla

hinder ändå jobbat sig till en position inom sin organisation upplever att de alltid måste bevisa sina förmågor och motivera varför de har den position de har. Det är dock inte bara deras förmågor som måste motiveras utan även utseende så som frisyr och klädsel ifrågasätts. Detta kan tolkas vara en del i att kvinnor ofta används i bevarandet av ett lands kultur genom att de bland annat förväntas klä sig traditionellt (Belak 2002:38 och Than Than Nwe 2003:3).

När kvinnor är ledare inom politiken måste de alltid bevisa vad de kan och varför de har fått den position de har. Hela tiden måste jag bevisa att jag kan och vad jag kan. Män behöver aldrig bevisa någonting. Jag hatar den här situationen. /.../ Inte nog med detta så blir vi kvinnor också alltid ifrågasatta, om hur vi ser ut, klär oss, vilken frisyr vi har och så. Män blir aldrig ifrågasatta kring sådana saker (Ip 4).

Det finns en uppfattning om att möjligheter ges från män till män och därmed har kvinnorna inte någon chans att inta höga positioner inom organisationerna. En respondent berättade om att hon jobbat hårt i sin organisation i många år utan att flyttas uppåt, det vill säga få en högre position.

Jag har jobbat hårt i 12-13 år nu. Jag älskar detta jobb för jag vill göra någonting som behövs i samhället. Men jag har aldrig getts någon möjlighet till att inta en hög position inom min organisation. Ibland när jag tänker på det här så ställer jag mig frågan: varför? I 12-13 år har jag varit verksam men ändå har jag samma position som när jag började (Ip 1).

Kvinnorna upplever också att de möts av bristande respekt och acceptans kring deras närvaro från männen inom sina organisationer.

Män inom politiken är medvetna om kvinnors rättigheter och vet att de måste respekteras. Men i verkligheten, från djupet av deras hjärtan, så kan de inte acceptera kvinnliga ledare. De bara låtsas att de bryr sig om kvinnors rättigheter (Ip 1).

När det kommer till beslutsfattande upplever kvinnorna att även om de är med så får de inte ta beslut. Beslutsfattande är männens ansvar och kvinnorna upplever att det är svårt att få sina röster hörda och att påverka. ”Jag innehar en beslutsfattande position men det känns ändå inte som om jag tar några beslut. /.../ Besluten tas av män eftersom de är i majoritet” (Ip 3).

Min organisation domineras av äldre män. Det finns inga kvinnor på beslutsfattande nivå. Majoriteten är män så det är väldigt svårt att påverka. /.../ De flesta män tänker bara att jag är en ung oerfaren kvinna, så varför ska de lyssna på mig? (Ip 2).

I en del organisationer tillåts inte kvinnor att delta aktivt, speciellt inte på beslutsfattande nivåer. Till och med i organisationer som påstår sig vara demokratiska och strävar efter ett demokratiskt Burma tänker att kvinnor inte kan ta beslut eller passas som ledare (Ip 8).

Kvinnorna tog också upp själva majoriteten av män som ett hinder i sin politiska verksamhet. De är få och männen många vilket gör det svårt att få sina röster hörda. ”När vi i vår organisation ibland diskuterar någonting eller ska ta beslut är kvinnornas åsikter väldigt svaga eftersom vi bara är två kvinnor i den beslutsfattande kommittén” (Ip 7). Det handlar även om att så länge männen innehar de höga positionerna och är i majoritet så är det svårt för kvinnorna att inta liknande positioner. ”De flesta män vill inte att kvinnorna ska ha högre positioner än dem, att de ska anses vara smartare än män. Män är avundsjuka så därför ger de inte några möjligheter till oss kvinnor” (Ip 7).

5.3 Kvinnans syn på sig själv

Respondenterna lyfte vidare att kvinnans syn på sig själv utgör hinder till politiskt deltagande och att det påverkar hennes inflytande inom organisationen. Kvinnorna hänvisade till bilden av kvinnan som rädd och blyg (O’Shannassy 1997:2) – och därmed ingen som hör hemma i politiken. Detta menade respondenterna var den stereotypa bilden av kvinnan men eftersom att det är så hon uppfostras till att vara, tystlåten och alltid bakom mannen, så är det så hon också tänker om sig själv. ”Kvinnor växte upp till att vara tysta, att inte göra sin röst hörd i det offentliga /.../ därför har kvinnor dåligt självförtroende speciellt i den offentliga sfären” (Ip 4). En annan respondent förklarade att synen på kvinnan som blyg och rädd härstammar ur religionen. ”I buddhismen finns två ord, blyg och rädd. Det har tolkats till att handla om kvinnan och därigenom begränsar det henne” (Ip 9).

Vidare berättade en respondent att ingen behöver berätta för kvinnan hur hon ska vara. ”Synen på kvinnan att hon ska stanna i hemmet gör att vi själva tänker så, ingen behöver säga det till oss” (Ip 2). Den tidigare forskning som gjorts kring kvinnors politiska deltagande har visat att det är just såhär, att kvinnor socialiseras in i roller och därigenom befästs normativa föreställningar om hur hon förväntas vara (Harriden 2012:314). Även de politiskt aktiva kvinnorna visar tendenser kring att ha socialiserats in i tanken om att de inte kan lika mycket som sina manliga kollegor. En respondent tog upp att hon inte vill kalla sig för politiker då det är för stort, att hon inte är där än. ”Jag känner mig egentligen inte kvalificerad för min position ännu” (Ip 2).

Självförtroende har under intervjuerna kommit upp och hänger ihop med det som ovan nämnts, att kvinnan socialiserats in i en roll där hon kanske både medvetet och omedvetet

känner sig mindre värd än mannen. ”Kvinnor tänker att de är andra klassens invånare och att de inte kan någonting. /.../ Vi har väldigt dåligt självförtroende” (Ip 6).

Det låga självförtroendet ses av respondenterna som en anledning till varför få kvinnor innehar ledarroller eller sitter på beslutsfattande positioner. ”Kvinnor är rädda för att ta beslut, rädda för att bli bättre på någonting och därmed flyttas upp, inta bättre positioner. /.../ Det är svårt att inta höga positioner utan bra självförtroende” (Ip 1).

Någonting som också påverkar självförtroendet är oron kring hur andra tänker om en. Flera av respondenterna tog nämligen upp att kvinnor allt för ofta oroar sig över vad andra ska tycka om deras handlingar. Att oroa sig är enligt respondenterna dock ingenting som män tycks göra. ”/.../ Kvinnor är ibland rädda. De oroar sig mycket. De tänker: om jag gör såhär så kanske det blir fel” (Ip 1). En annan respondent berättar om liknande tankar: ”/.../ Vi kvinnor tänker alltid på vad andra ska tänka om oss. Undrar om vi gör rätt och så vidare. Vi är rädda för att själva göra saker och frågar därför alltid om råd eller så” (Ip 2).

5.4 Ålder och erfarenhet – förutsättningar för politiskt deltagande

De yngre respondenterna (mellan 20-27 år) lyfte att de har svårt att få sina röster hörda inte bara på grund av att de är kvinnor utan också för att de är unga och därmed inte har erfarenhet. ”Om du som kvinna inte har mycket erfarenhet kommer du inte ges möjligheten till att inta en ledarposition. De tänker att du inte kan någonting eftersom du är ung” (Ip 2). En annan respondent förklarade hur hon ansågs vara organisationens lilla barn när hon började engagera sig politiskt. ”De såg på mig som en bebis. Ingen brydde sig liksom om min närvaro. Ingen lyssnade på mig över huvud taget” (Ip 1).

En annan respondent förklarade vikten av erfarenhet genom att problematisera att kvinnor aldrig får möjlighet till att skaffa sig den så viktiga erfarenheten.

Det är verkligen viktigt med erfarenhet. Men om vi ska få erfarenhet måste vi också ges möjligheter och ansvar. /.../ Kvinnor inom politiken ges sällan ansvar för någonting, därför skaffar hon sig ingen erfarenhet och därigenom får hon aldrig möjligheten till att inta en ledarposition (Ip 3)

Genom deras ålder blir det socialt accepterat att inte lyssna på dem. Detta går att koppla till vikten av ett intersektionellt perspektiv när genus diskuteras då enstaka kategorier inte är tillräckliga för att se hur maktrelationer skapas (Mohanty 2006:21). I detta fall är ålder en kategori som bör lyftas fram för att förstå de unga kvinnornas situation då ålder och erfarenhet

anses höra ihop. Det patriarkala systemet bygger på ålder då det är äldre män som sitter på makten (Kiamba 2008) och därigenom är det återigen viktigt att använda sig av ett intersektionellt perspektiv för att se hur dessa maktstrukturer skapas och vad de innebär.

Även om de yngre kvinnorna jobbat länge inom politiken och haft mycket ansvar har de svårt, på grund av sin ålder, att få inflytande i sin organisation. En respondent förklarade att ålder är viktigt i andra delar av livet också, inte bara på den politiska arenan. ”Om en kvinna väljs till ledare i skolan är det i sådana fall bara för hon är den äldsta i klassrummet” (Ip 3). Vidare tog respondenten upp problematiken kring att inte bli lyssnad på inom sin organisation. ”Om vi har någon form av problem eller förslag som vi vill diskutera med andra medlemmar så lyssnar de inte på oss. Jag måste gå genom en äldre kvinna i partiet för att de ska lyssna på oss” (Ip 3).

Utbildning anses också vara en viktig del inom erfarenhet. Ju högre utbildning, desto bättre. Problemet här blir att oftast ges utbildningsmöjligheter till pojkar och inte till flickor. Redan där skapas hinder för att senare i livet ta sig in på den politiska arenan.

Om du inte är över typ 40 år, och du inte har någon erfarenhet möter du många hinder. Du kan exempelvis bli medlem i den centrala kommittén i organisationen men du kommer inte ha någonting att säga till om. Men om du har en bra utbildning, lång erfarenhet och är lite äldre, ja då kan du inta en ledarposition (Ip 2).

5.5 Kvinnornas handlingsutrymme

Som beskrivet i styckena ovan upplever kvinnorna ett antal hinder när de vill engagera sig i burmesiska politiska organisationer. Samtidigt är de jag intervjuat där, mitt inne i det politiska etablissemanget. Det innebär att de kämpar mot och har strategier för att hantera de starka strukturer som försöker hålla dem tillbaka. Bland annat så berättade samtliga intervjupersoner att de aldrig uppmuntrats till sitt politiska engagemang men ändå så är de där de är. ”Jag har aldrig blivit uppmuntrad till att delta politiskt, varken från familj eller från samhället. Det är snarare så att folk har sagt att jag inte borde göra detta” (Ip 1). En annan respondent berättade att ”jag har aldrig blivit uppmuntrad då min familj hellre vill att jag jobbar och tjänar pengar så att jag kan försörja dem” (Ip 4). Kvinnorna möts alltså inte av uppmuntran från sina närstående och får stå på sig sett till sina val att vara politiskt aktiva. ”Några av mina vänner säger att politiken inte är bra för mig. De säger att jag kommer åka in i fängelse, men jag är inte rädd. Min familj uppmuntrar mig inte till detta men de hindrar mig heller inte” (Ip 5).

Trots alla de hinder som togs upp i samtliga intervjuer går det att urskilja ett brinnande engagemang som leder till att kvinnorna inte går att hållas tillbaka från politiken. Detta kan förstås genom att fokusera på kvinnors agens och vilken möjlighet det finns till handling (Mahmood 2001:203, 206) – för att kunna ta sig ur de diskurser som skapar en (Lilja & Vinthagen 2009:53-54). Kvinnorna använder sig av sin övertygelse om att ett bättre Burma är möjligt som en del i sitt handlingsutrymme, det vill säga att det motiverar deras politiska deltagande. En del inom detta är själva syftet med det politiska engagemanget som flera av respondenterna tog upp. ”Jag vill vara en värdefull person för samhället. Jag vill arbeta för det burmesiska folket i alla möjliga tänkbara positioner” (Ip 2). Sett till de många minoritetsgrupper som finns i Burma tog en respondent upp just det, att hon vill jobba för den grupp hon har sitt ursprung i. ”Jag vill först och främst förbättra situationen för min minoritetsgrupp. Jag vill utbilda och dela med mig av mina erfarenheter den dagen jag återvänder. Jag vill lära ut att alla har rätt att ta sina egna beslut” (Ip 1). En annan respondent tog upp hur hon såg orättvisan och att det är det ledande i hennes engagemang idag. ”Jag såg orättvisan framför mig och ville förändra det. Jag är så trött på att militärjuntan förtrycker folket” (Ip 9).

Kvinnorna är alltså där, mitt i politiken, trots allt motstånd de möter. Sett till det gör de ett motstånd vilket sker både dolt och öppet genom att bära på en känsla av ”makt inifrån” (Kabeer 1999:438). Handlingsutrymmet som de har visade sig också handla om att inte vara rädd, vilket ofta ses som en inneboende kvinnlig egenskap (O’Shannassy 1997:2). Det handlade alltså om att inte vara rädd för att ta på sig ansvar eller oroa sig över vad andra tycker och speciellt inte vara rädd för alla män inom deras organisationer. En respondent berättade att hon vägrar att inte ges möjligheter och därigenom kan hon vara där hon är idag. ”Jag är en kvinna som ges möjligheter eftersom jag strävar efter att få dem. Jag skapar mina möjligheter och säger inte nej /.../ Jag är inte rädd för nya situationer, att få möjligheter eller att inneha ansvar för någonting” (Ip 3). Vidare tog en annan respondent upp att ”jag är inte rädd för männen. Jag ifrågasätter dem så ofta jag kan och debatterar alltid mot dem” (Ip 8). Synen på sig själv togs också upp och ansågs påverka möjligheten till handlande och inflytande. ”Förut så brydde jag mig alltid om vad folk tänkte om mig, vad de sa om mig. Men idag bryr jag mig inte. Jag är viktigast och det jag tycker och tänker är lika viktigt som alla andras åsikter” (Ip 2).

En annan respondent berättade mer konkret om sitt handlingsutrymme, hur hon gjort för att få mer inflytande inom sin organisation men också med syfte att påverka kvinnors möjlighet till inflytande inom samhället i stort.

När jag i början av mitt politiska engagemang insåg att det var männen som hade all makt, alla ledarpositioner och tog alla beslut, bestämde jag mig för att förändra detta. Under den första tiden av mitt engagemang bodde alla vi tjejer i partiet ihop så på nätterna pratade vi ihop oss om att ändra på detta. Det var så vi tillsammans började förändra allt (Ip 4).

5.6 Framtiden – att ingjuta mod hos unga kvinnor

Det visade sig att även om kvinnorna möter många svåra hinder när de vill engagera sig politiskt så framkom i intervjuerna en förhoppning om framtiden. Att det burmesiska samhället nu rör sig i rätt riktning och att även om det går rätt långsamt så upplever kvinnorna att deras möjligheter till politisk organisering idag är bättre än förr. ”När jag jämför mina möjligheter inom politiken idag med när jag började [på 80-talet] så tycker jag mig inte se lika många hinder i samhället. Åtminstone inte lika starka” (Ip 4).

Men det finns krafter som håller den positiva utvecklingen sett till genus, jämställdhet och kvinnors rättigheter tillbaka. Inte minst att kvinnorna inte känner stöd från männen i denna kamp. ”Männen i min organisation är inte intresserade av frågor som handlar om genus och kvinnors rättigheter” (Ip 7). Vidare handlar det också om att kvinnorna många gånger känner att jämställdhet och genus är en fråga som de förväntas jobba med. ”Ibland har jag inte tid att jobba med dessa frågor, då är det ingen som jobbar med det. Vi är för få kvinnor i organisationen” (Ip 8). En respondent tog upp problematiken kring att genus och jämställdhet bara ses som någonting för kvinnor.

Jämställdhet handlar inte bara om kvinnors rättigheter. Det är för alla. Ibland när jag pratar om jämställdhet får jag höra att det bara handlar om kvinnor. Det gör mig ledsen. Vi är ju människor och alla borde ha samma möjligheter och rättigheter (Ip 3).

Genom intervjuerna trädde en enad bild fram om framtiden, att det är den yngre generationen som måste uppmuntras till att engagera sig politiskt och då främst kvinnor. Det är de som organisationerna ska satsa på att utbilda menar respondenterna. ”I min organisation jobbar vi mycket med kompetensutveckling, främst riktad till unga kvinnor och män. Vi pratar om hur

vi ska skapa ett jämställt samhälle. Den unga generationen är väldigt viktig” (Ip 4). De yngre kvinnorna är viktiga att fånga upp när de blivit politiskt aktiva, så att de stannar kvar. ”Vi måste utbilda kvinnor och göra dem självsäkra, så de kan inta ledarpositioner” (Ip 9).

Sett till kvinnors bristande inflytande inom organisationerna tog en respondent upp hur hennes organisation tänker jobba med att få fler kvinnor aktiva och våga ta plats.

Vi håller på att starta upp en kvinnogrupp i vår organisation för att uppmuntra fler kvinnor att engagera sig politiskt. Vi vill skapa denna grupp eftersom majoriteten i organisationen är män men här ska kvinnor kunna prata och diskutera öppet. Detta hoppas vi leder till ökat kvinnligt politiskt deltagande men också att deras inflytande inom organisationen förbättras (Ip 1).

En annan respondent tog upp samma sak om vad som måste göras i organisationen. ”Vi måste hålla i fler utbildningar för kvinnor om bland annat ledarskap. Vi måste öka deras självförtroende och involvera dem i politiken” (Ip 7). Mycket fokus låg på att det handlar om att utbilda kvinnorna för att därigenom skapa självförtroende. ”/.../ Vi måste utbilda de unga kvinnorna i att bland annat tala inför folk så att de får självförtroende och kan stå upp emot dem som försöker nedvärdera dem” (Ip 2).

En viktig poäng, lite i motsats till det ovan nämnda, gjordes av en respondent där hon menar att det dock inte bara är kvinnorna som måste utbildas i jämställdhet. ”Jag håller i utbildningar om genus och jämställdhet i min organisation. De är både för kvinnor och män men det är faktiskt främst män som borde gå de här utbildningarna. De vet inte så mycket om hur kvinnor diskrimineras” (Ip 8). Vidare berättar hon om vikten av att uppmuntra de yngre tjejerna i organisationen till att frånga de klassiska könsrollerna där tjejer förväntas sitta tysta och lyssna.

När jag träffar unga tjejer försöker jag alltid uppmuntra de till att säga vad de tycker, att våga prata inför folk och inte minst att ifrågasätta pojkarna och männen. /.../ Vi måste ge ansvar till tjejerna så de känner att de kan göra saker (Ip 8).

Sett till förhoppningar om framtiden tog respondenterna upp tankar om jämställdhet och hopp om att antalet kvinnliga politiska ledare i Burma ska öka. ”I framtiden kommer jämställdhet handla om att inget av könen ska ha någon fördel, att alla ska ha samma möjligheter /.../ och

att alla ska kunna ta sina egna beslut” (Ip 4). ”Vi måste uppmuntra kvinnor att bli politiskt aktiva. I framtiden hoppas jag på många kvinnliga ledare inom politiken” (Ip 6).

6. Diskussion och slutsatser

Syftet med denna uppsats var att undersöka hur politiskt aktiva burmesiska kvinnor ser på sina förutsättningar för deltagande i politiska organisationer. För att ta reda på detta genomfördes observationer samt intervjuer med totalt nio personer, fyra individuella intervjuer och två gruppintervjuer. Fokus i denna uppsats ligger alltså på kvinnornas egna berättelser och upplevelser kring deras förutsättningar till politiskt deltagande. Det empiriska materialet analyserades genom tematisk analys och sex olika teman urskildes för att beskriva resultatet. Dessa teman syftar till att svara på de frågeställningar som ställdes i inledningen av denna uppsats.

Forskning kring kvinnor och politik är ett stort område (se exempelvis Dahlerup 2003, Hoare & Gell 2009, Paxton & Hughes 2013 och Saprio 1998) men sett till Burma och kvinnors upplevda möjlighet till politiskt deltagande har inte mycket forskning gjorts (se dock Belak 2002, Harriden 2012, Ja Nan Lahtaw & Nang Raw 2012 och Löfving 2011). Sett till det problem som inledde denna uppsats, att avsaknaden av kvinnor inom politiken är problematiskt då det inte skapar förutsättningar för hållbar socioekonomisk utveckling och demokrati, så visar denna undersökning ett antal hinder som påverkar burmesiska kvinnors möjlighet och förutsättningar till politiskt deltagande.

6.1 Samhälleliga och kulturella normer – hinder för kvinnors deltagande i politiska organisationer

Frågeställningen om vilka samhälleliga och kulturella hinder som kvinnorna upplever sig möta när de organiserar sig politiskt – både inom och utanför sina politiska organisationer besvaras genom fyra teman. Dessa teman handlar alltså om olika samhälleliga och kulturella normer vilka upplevs som hinder för politiskt deltagande.

Det första temat om kvinnans ansvar för hushåll och familj behandlar de upplevda normativa föreställningar om kvinnan i det burmesiska samhället där hennes uppgift i huvudsak anses vara att ta hand om hem och familj. Respondenterna tog upp att det burmesiska samhället

upplevs som konservativt då kvinnor förväntas stanna inne i hemmet medan männen är de som försörjer familjen. Problematiskt upplevdes här vara själva förväntningarna på kvinnan som mamma och hemmafru, att samhället och omgivningen inte accepterar kvinnor som väljer en annan väg. Detta bekräftar den teoretiska utgångspunkten om att normativa föreställningar om kön, det vill säga stereotypa bilder av kvinnan, påverkar hennes ställning i samhället (Runyan & Peterson 2013:6). Kvinnor exkluderas genom stereotypa föreställningar från arenor som inte anses passa kvinnliga egenskaper (Shvedova 2005:44). En annan viktig del inom detta tema är synen på den burmesiska kvinnan med hög status, att hon är fri och självständig och därigenom själv valt sin situation (Ikeya 2005:54). Detta har dock inte bidragit till att öka det kvinnliga deltagandet inom politiken.

En mycket intressant del inom det första temat om kvinnans ansvar för hushåll och familj var ett oväntat resonemang som flera av respondenterna tog upp. Det tog sin utgångspunkt i att Burmas oppositionspolitik sedan en lång tid tillbaka bedrivits i exil från Thailand men då det nyligen har blivit lagligt att utöva oppositionspolitik inne i Burma så är de flesta organisationer nu på väg hem. Respondenterna funderade därigenom över vad det kommer att innebära för deras politiska deltagande när de är tillbaka i Burma. Kvinnorna upplevde att de stereotypa bilderna av kvinnan är starkare i Burma jämfört med Thailand vilket skulle leda till att minska deras möjligheter till politiskt deltagande. Detta är ett tydligt exempel på att kvinnornas situation bör ses genom begreppet intersektionalitet då genus interagerar med andra kategorier och ser olika ut över tid och rum (Mohanty 2006:21). Tiden och platsen förändras för kvinnorna genom flytten från Thailand till Burma och därmed upplever de att innebörden av att vara kvinna kommer att förändras. För att kunna synliggöra de maktutövanden som befäster ojämlikheter i samhället måste vi förstå att, att vara kvinna eller man har olika betydelser för olika grupper samt att det varierar över tid (Runyan & Peterson 2013:3).

Det andra temat handlar om att kvinnligt ledarskap inte är lämpligt och besvarar frågan om hinder som kvinnorna möter både i samhället men också inom sina organisationer. Respondenterna tog upp att de upplevs som inte smarta nog att kunna ta beslut och att de ofta motarbetas inom sina organisationer. Inte minst genom att de upplever att möjligheter oftast ges från män till män. I detta tema blev bilden av kvinnan som osmart, emotionell, tystlåten eller för pratig men kring ”fel saker” tydlig (O’Shannassy 1997:2). Dessa kvinnliga egenskaper anses inte passa i politiken och därmed råder åsikten om att ledarskapsroller eller

beslutsfattande positioner inte bör ges till kvinnor. Att få kvinnor innehar ledarskapsroller eller sitter på beslutsfattande positioner påverkar konstruktionen av idéer och uppfattningar om olika grupper i samhället (Dahlerup 2006:3), vilket befäster det maskulina som överordnat det feminina. Begreppet *hpon*, vilket indirekt handlar om att mannen är överlägsen kvinnan (Than Than Nwe 2003:7), befäster den ojämna maktrelationen mellan kvinnor och män i det burmesiska samhället. Genom *hpon* blir manligt ledarskap i Burma det som anses vara det bästa för samhället och i förlängningen leder detta till att få kvinnor strävar efter att inta ledarskapsroller eller beslutsfattande positioner.

Erfarenhet inom politiken är vad det tredje temat handlar om, det vill säga att erfarenhet anses av det burmesiska samhället vara viktigt för att möjligheter ska ges. Här resonerade respondenterna kring problemet att det är svårt att få erfarenheter när möjligheter aldrig ges. Vidare berättade främst de yngre kvinnorna om svårigheter kring att bli lyssnade på inom sin organisation just på grund av deras ålder. Här bör återigen ett intersektionellt perspektiv lyftas då genus interagerar med andra kategorier vilka är med och skapar maktstrukturer i samhället (Mohanty 2006:21). Ålder är just en sådan kategori som bör lyftas för att öka förståelsen om vilka förutsättningar som främst unga kvinnor har till politiskt deltagande. Sett till ålder och erfarenheter uppstår en ond cirkel där unga kvinnor inte ges några möjligheter på grund av kön och ålder samtidigt som möjligheter heller inte ges till någon som inte har erfarenhet.

Det fjärde temat handlar om att kvinnors möjligheter och förutsättningar till politiskt deltagande påverkas av hennes syn på sig själv och självförtroende. Respondenterna förde här ett resonemang kring att de socialiserats in till att inte tro på sig själva vilket stämmer överens med tidigare forskning (se Harriden 2012:314), att mannen är mer värd och att det då leder till att de varken vill, kan eller vågar inta ledarpositioner inom politiken. Kvinnorna har accepterat idéer om hur de förväntas vara vilket nu leder till att de inte har samma möjligheter och förutsättningar som män att organisera sig politiskt. Genom synen på mannen och det maskulina som en elit i samhället och därmed mer värd än kvinnan påverkas identitetsskapandet (Runyan & Peterson 2013:6). De patriarkala strukturerna påverkar hur kvinnor tänker om sig själva, inte minst genom att ojämlikheten mellan män och kvinnor därigenom befästs.

6.2 Ett brinnande engagemang och att ingjuta mod hos unga kvinnor

Frågeställningen om hur kvinnorna motiverar sitt politiska engagemang och hanterar upplevda hinder besvaras i det femte temat. Handlingsutrymmet och det som motiverade kvinnorna till politiskt deltagande handlade främst om deras brinnande engagemang. Det sjätte och sista temat besvarar frågeställningen om hur kvinnornas organisationer arbetar för att fler kvinnor politiskt aktiva och vilka åtgärder de tror behövs för att få fler unga kvinnor att engagera sig politiskt. Det visade sig främst handla om att ingjuta mod hos unga kvinnor genom att satsningar speciellt för dem.

Vilket handlingsutrymme som kvinnorna har är en mycket intressant del i resultatet då det väckte nya frågor kring hur kvinnorna står upp emot de djupt rotade patriarkala strukturerna. Respondenterna är ju där i politiken, engagerade och i allra högsta grad deltagande trots alla de hinder de upplever sig möta. Det manöverutrymme som kvinnorna tolkas ha handlar till största del om deras brinnande engagemang vilket motiverar deras politiska deltagande. Agens handlar alltså inte bara om den utförda handlingen utan också om syftet och meningen med den (Kabeer 1999:438).

Kvinnornas strävan efter ett demokratiskt Burma får dem att både strunta i och varje dag kämpa mot de stereotypa bilder av kvinnan som upplevs hindra dem. Detta kan tolkas som en frigörelse från rådande diskurser (Lilja & Vinthagen 2009:53-54) vilket sker genom både dolda och öppna strategier (Kabeer 1999:438). Vidare tog också några av respondenterna upp att med åren har deras självförtroende växt vilket gör att de ser till att skaffa sig möjligheter, att de skapar sig förutsättningar vilka gynnar dem samt att de struntar i vad andra tycker, någonting som tidigare hindrat dem. Att sluta vara rädd blev alltså ett sätt att hantera de hinder som kvinnorna upplevde sig möta. Eftersom genus förändras över tid blir här intressant att se till det sociala förkroppsligandet, att individer innehar handlingsutrymme inom de sociala strukturer som konstruerat dem. Detta förändras över tid, som kvinnorna menade att deras självförtroende gjort, för att sedan kopplas ihop med den historiska process som formar samhället (Connell 2009:95). Det i sin tur skapar förhoppningsvis en positiv utveckling i Burma sett till kvinnornas ställning i samhället då framtiden i sådana fall bör formas genom ett växande självförtroende hos kvinnorna.

Det sjätte temat svarar på den tredje frågeställningen och det inger hopp om framtiden då det handlar om att ingjuta mod hos unga kvinnor. Respondenterna tog här i samlad kör upp att det är de unga kvinnorna som det måste satsas på. Mod måste ingjutas genom att bland annat ha grupper för bara kvinnor där de kan diskutera fritt samt genom utbildningar där de övar på att tala inför andra och där självförtroendet ska växa.

Jämställdhet och feminism ses ofta som kvinnofrågor och någonting som män inte behöver involvera sig i. Kvinnorna lyfte detta under intervjuerna och menade att om de inte jobbar med dessa frågor så gör ingen annan det. En respondent tog upp att det inte bara handlar om att utbilda kvinnor utan att också män behöver lära sig om jämställdhet, vad det innebär och vikten av det.

Sett till möjligheter och förutsättningar till politiskt deltagande i framtiden menade respondenterna att samhället ändå rör sig åt rätt håll, trots många krafter som håller jämställdhetsutvecklingen tillbaka. I framtiden hoppas och tror kvinnorna på att Burma har många kvinnliga politiska ledare och att det råder jämställdhet mellan könen.

6.3 Avslutande reflektioner

Resultaten av denna studie ger en insikt om att avsaknaden av kvinnor inom politiken är ett djupt rotat problem där kulturella idéer, normer och föreställningar om kön påverkar kvinnors förutsättningar att engagera sig politiskt. Detta bekräftar tidigare forskning om att normer och stereotypa bilder av kön påverkar vilka möjligheter som ges och förutsättningar som finns i samhället (Runyan & Peterson 2013:6, Shvedova 2005:44 och Than Than Nwe 2003:3). Slutsatserna som kan dras utifrån de berättelser och upplevelser som kvinnorna förmedlat är att mannen utgör en slags elit i det burmesiska samhället och att det formar och påverkar kvinnans identitet. Kvinnor ses i Burma som vårdande och omhändertagande och bör därigenom inte syssla med någonting så manligt som politik. Politiken betraktas vara en manlig arena och eftersom kvinnor anses vara osmarta, oförmögna att ta beslut samt pratar för mycket om fel saker hör de inte hemma där. Vidare anses kvinnans primära uppgift i livet vara att gifta sig och skaffa barn för att sedan ta hand om hushåll och familj. En slutsats av detta är att genus är ett nödvändigt analytiskt verktyg för att se orsaker och konsekvenser av politiska konflikter. Inte minst för att förstå vilken roll genus spelar i skapandet av maktrelationer.

Uppsatsen tog sin utgångspunkt i och motiverades genom FN:s konventioner och resolutioner om vikten av kvinnligt deltagande för att skapa socioekonomisk utveckling och ett hållbart demokratiskt samhälle. I skapandet av demokrati har strävan efter jämställdhet ofta fått stå tillbaka då en demokratiseringsprocess många gånger anses vara en större kamp.

Problematiskt blir här att det är rent av odemokratiskt att inte låta kvinnor delta i denna process. För att möjliggöra nya strategier i skapandet av hållbara samhällen måste ett genusperspektiv vara en grundläggande utgångspunkt. En tanke som väckts under arbetets gång är att CEDAW, the Convention on Elimination of All Forms of Discrimination against Women, är en bra grund att bygga argument på i strävan efter att öka det kvinnliga deltagandet inom politiken i Burma. Konventionen skulle i Burmas fall kunna användas ännu mer i skapandet av en definition av demokrati som innefattar kvinnors rättigheter genom att peka på vikten av kvinnligt deltagande inom demokratiuppbyggnad.

6.4 Förslag till vidare forskning

Den genusforskning som hittills har gjorts om Burma har till största del handlat om hur samhället och kulturen påverkar kvinnor genom de stereotypa könsroller som råder. Denna studie tar upp att kvinnorna inte bara upplever sig möta hinder i samhället utan också att dessa hinder även finns inom politiska organisationer vilka uttalat kämpar för demokrati och mänskliga rättigheter. Kvinnorna upplever alltså att patriarkala strukturer och stereotypa bilder av kön även råder inom organisationerna vilket påverkar kvinnornas inflytande och påverkansutrymme. Ett förslag till framtida forskning om Burma, kvinnor och politiskt deltagande är att fokusera mer på det, alltså hur kvinnorna ser på sin möjlighet till inflytande och påverkansutrymme inom den egna organisationen.

Sett till att oppositionspolitik nu är tillåtet att bedrivas inne i Burma står flera av de intervjuade kvinnorna inför en flytt från Thailand till Burma. Detta väcker frågan om vilket handlingsutrymme kvinnorna kommer ha när de är tillbaka i Burma och om det skiljer sig från det de haft i Thailand. Det skulle vara intressant att fördjupa sig i detta för att ännu bättre förstå hur genus hela tiden förändras och omförhandlas. Ett ytterligare förslag till framtida forskning är alltså att undersöka om de kvinnor som i många år varit politiskt aktiva i exil fortsätter vara det efter flytten tillbaka till Burma, hur de upplever omförhandlingen av genus och om eller hur deras handlingsutrymme påverkats.

7. Källförteckning

- Ahrne, G & Svensson, P (red.) (2011) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB
- Allen, T & Thomas, A (2000) *Poverty and Development into the 21st Century*. Oxford: Oxford University Press
- Ballington, J & Karam, A (2005) *Women in Parliament: Beyond Numbers. A Revised Edition*. [Elektronisk resurs] International Institute for Democracy and Electoral Assistance
- Bari, F (2005) *Women's Political Participation: Issues and Challenges*. United Nations Division for Advancement of Women.
- Belak, B (2002) *Gathering Strength: Women from Burma on their Rights*. [Elektronisk resurs] Images Asia
- Butler, J (1990) *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. London: Routledge
- Connell, R (2009) *Om Genus*. Göteborg: Daidalos AB
- Cockburn, C (2004) "The Continuum of Violence: A Gender Perspective on War and Peace". I: Giles, W & Hyndman, J (2004) *Sites of Violence – Gender and Conflict Zones*. California: California Press
- des los Reyes, P & Mulinari, D (2005) *Intersektionalitet – Kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. Malmö: Liber AB
- Dahlerup, D (1989) *Vi har väntat länge nog – Handbok i kvinnorepresentation*. Köpenhamn: Nordiska Ministerrådet
- Dahlerup, D (red.) (2006) *Women, Quotas and Politics*. New York: Routledge Taylor & Francis Group
- Ekengren, A-M & Hinnfors, J (2012) *Uppsatshandbok: Hur du lyckas med din uppsats*. Lund: Studentlitteratur AB
- Eriksson-Zetterquist, U & Ahrne, G (2011) "Att få kunskap om samhället genom att fråga folk". I: Ahrne, G & Svensson, P (red.) (2011) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB
- Esaiasson, P, Giljam, M, Oscarsson, H & Wängnerud, L (2007) *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Vällingby: Norstedts Juridik AB
- Friedman, A. D (2005) "Using the Convention on the Elimination on All Forms of Discrimination Against Women to Advocate for the Political Rights of Women in a Democratic Burma". I: *Harvard Journal of Law & Gender*. Vol. 28, 2005, S. 481-490.

- Giles, W & Hyndman, J (2004) *Sites of Violence – Gender and Conflict Zones*. California: California Press
- Gilje, N & Grimen, H (1992) *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos AB
- Global Justice Center (2013) *The Gender Gap and Women's Political Power in Myanmar/Burma*. New York: Global Justice Center
- Halvorsen, K (1992) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur
- Harriden, J (2012) *The Authority of Influence: Women and Power in Burmese History*. Köpenhamn: NIAS Press
- Hayes, D (2011) "When Gender and Party Collide: Stereotyping in Candidate Trait Attribution". I: *Politics & Gender*. Nr. 7, 2011, S. 133 –165.
- Hedström, J (2013) *Where are the Women? Negotiations for Peace in Burma*. Svenska Burmakommittén.
- Hoare, J & Gell, F (2009) *Womens Leadership and Participation: Case studies on learnings from action*. [Elektronisk resurs] Oxfam GB
- Ikeya, C (2005) "The 'Traditional' High Status of Woman in Burma: A Historical Reconsideration". I: *Journal of Burma Studies*. Nr. 10, 2005/2006, S. 51-81
- Ja Nan Lahtaw & Nang Raw (2012) "Myanmar's current peace processes: a new role for women?" I: *Opinion, Center for Humanitarian Dialogue*.
- Järviluoma, H, Moisala, P & Vilkkko, A (2003) *Gender and Qualitative Methods*. London & New Delhi: SAGE Publications
- Kabeer, N (1999) "Resources, Agency, Achievements: Reflections on the Measurement of Women's Empowerment". I: *Development and Change*. Vol. 30, Nr. 3, 1999, S. 435-464
- Kiamba, J. M (2008) *Women and Leadership Positions: Social and Cultural Barriers to Success*. Hämtad: 2014-04-23
<http://appweb.cortland.edu/ojs/index.php/Wagadu/article/viewArticle/352/668>
- Lalander, P (2011) "Att vara med och titta på". I: Ahrne, G & Svensson, P (red.) (2011) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB
- Larsen, A. K (2009) *Metod helt enkelt*. Malmö: Gleerups Utbildning AB
- Lilja, M & Vinthagen, S (2009) *Motstånd*. Malmö: Liber AB
- Lykke, N (2009) *Genusforskning – en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*. Kinna: Liber AB

- Löfving, A (2011) *If given the Chance – Women's participation in public life in Myanmar*. Oxfam, Actionaid & Care.
- Löfving, A (2013) *Review of Authority of Influence*. Hämtad: 2014-04-04
<http://asiapacific.anu.edu.au/newmandala/2013/01/06/review-of-authority-of-influence-tlc-nmrev-xxviii/>
- Mahmood, S (2001) "Feminist Theory, Embodiment, and the Docil Agent: Some Reflection on the Egyptian Islamic Revival". I: *Cultural Anthropology*. Vol. 16, Nr. 2, 2001, S. 202-236
- Maiguascha, B (2006) "Making Feminist Sense of the Anti-Globalisation Movement". I: *Global Society*. Vol. 20, Nr. 2, 2006, S. 115-136
- Mannergren Selimovic, J, Nyquist Brandt, Å, & Söderberg Jacobson, A (2012) *Equal Power Lasting Peace – Obstacles for women's participation in peace processes*. Stiftelsen Kvinna till Kvinna
- Mazurana, D, Raven-Roberts, A & Parpart, J (2005) *Gender, Conflict and Peacekeeping*. Lanham: Rowman & Littlefield
- Mazurana, D, Raven-Roberts, A, Parpart, J & Lautze, S (2005) "Introduction – Gender, Conflict and Peacekeeping". I: Mazurana, D, Raven-Roberts, A & Parpart, J (2005) *Gender, Conflict and Peacekeeping*. Lanham: Rowman & Littlefield
- McCracken, G (1988) *The Long Interview*. California: SAGE Publications Inc.
- Ministry of Information (2008) *Constitution of the Republic of Myanmar*
- Mohanty, C. T (2006) *Feminism without borders: Decolonizing theory, practicing solidarity*. Durham & London: Duke University Press
- Moser, C (1993) *Gender Planning and Development: Theory, Practice & Training*. London & New York: Routledge
- Myanmar Peace Monitor (u.å) *Government Peace Plan*. Hämtad: 2014-03-21
<http://www.mmpeacemonitor.org/peace-process/government-peace-plan>
- Nilsen, M (2013) "Will democracy bring peace to Myanmar?" I: *International Area Studies Review*. Vol. 16, Nr. 2, 2013, S. 115-141
- Nilsson, I (2011) *Gör plats för fred – en handbok för kvinnligt deltagande i fredsprocesser*. Stiftelsen Kvinna till Kvinna
- Operation 1325 (u.å) *Resolution 1325*. Hämtad: 2014-03-17
<http://operation1325.se/resolution-1325>
- O'Shannassy, T (1997) *Burmas Excluded Majority: Women, Dictatorship and the Democracy Movement*. CIIR – Changing minds changing lives.
- Paxton, P & Hughes, M (2013) *Women, Politics and Power – a Global Perspective*. [Elektronisk resurs] Sage Publications, Inc.

Phillips, A (1998) *Feminism and Politics*. Oxford & New York: Oxford University Press

Potter, D (2000) "Democratization, 'good governance' and development". I: Allen, T & Thomas, A (2000) *Poverty and Development into the 21st Century*. Oxford: Oxford University Press

Rennstam, J & Wästerfors, D (2011) "Att analysera kvalitativt material". I: Ahrne, G & Svensson, P (red.) (2011) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB

Runyan, A. S & Peterson V. S (2013) *Global Gender Issues in the New Millennium*. [Elektronisk resurs] Westview Press

Sapiro, V (1998) "When are Interests Interesting? The Problem of Political Representation of Women". I: Phillips, A (1998) *Feminism and Politics*. Oxford & New York: Oxford University Press

Shvedova, N (2005) "Obstacles to Women's Participation in Parliament". I: Ballington, J & Karam, A (2005) *Women in Parliament: Beyond Numbers. A Revised Edition*. [Elektronisk resurs] International Institute for Democracy and Electoral Assistance

Sida (2012) *Burma – förändringar på riktigt?* Hämtad: 2014-02-21
<http://www.sida.se/svenska/nyhetsarkiv/2012/juli-2012/burma--forandringar-pa-riktigt/>

Sprague, J (2005) *Feminist Methodologies for Critical Researchers - Bridging Differences*. Oxford: AltaMira Press

Svenning, C (2003) *Metodboken: Samhällsvetenskaplig metod och metodutveckling*.

Than Than Nwe (2003) "Gendered Spaces: Women in Burmese Society". I: *Transformations*. Nr. 6, 2003, S. 1-12

Thein, C (2012) *Peace process needs women activists*. Myanmar Times. Hämtad: 2014-02-20
<http://www.mmtimes.com/2012/news/628/news62813.html>

UNDP (2013) *Myanmar's national strategic plan for women advancement released*. Hämtad: 2014-02-14
<http://www.mm.undp.org/NewsandPressreleases/NarNewsandPressreleases/Pressreleases/WomenStrategicPlan.html>

UN Security Council (2010) *Women and peace and security*. Rapport nr: S/2010/173

UN Women (u.å) *Text of the Convention*. Hämtad: 2014-02-14
<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm>

Vetenskapsrådet (1990) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2014-04-27 <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Whitman, T & Gomez, J (2009) "Bringing Woman Into Government" I: *Strategies for Policymakers*. Nr. 1, 2009, S. 1-16. The Institute for Inclusive Security

Yee Yee Swe (2002) "Review Article : Gender Concerns in Burma". I: *Gender Technology and Development* Nr. 6, 2002, S. 439-443

8. Bilaga 1 – Intervjuguide

This interview is a part of my research for my Bachelor thesis in Global Development Studies at Gothenburg University, Sweden. The purpose of this thesis is to study how Burmese women who are politically involved experience their opportunities to political participation. Your participation is fully voluntary which means that you don't need to answer the questions. You can also leave the interview at any time. The information you will give me through this interview will be handled confidentially between me and my thesis advisor in Sweden and you have the right to be anonymous. I appreciate your participation.

Name

Age

Occupation

Organization

Role in the organization

1. Can you tell me about how you grew up? Education, family, in Burma or Mae Sot? (For the women who lives in Mae Sot: When and why did you move to Mae Sot?)
2. Can you tell me about when, how and why you got political involved? How did you choose/end up in your organization?
3. What's your aim/purpose with your political participation?
4. Have you been encouraged to be political involved? (From your community, family, relatives, school etc.?) (If the answer is no: Have you been told that you shouldn't get/be political involved?)
5. Can you tell me about your experiences being a woman who is political involved
6. How do you think in general about women's opportunities to political organization/involvement/participation in the Burmese society?
7. What about your opportunities to political organization/participation/involvement? Can you see any difference in opportunities for women to be political involved from when you started your political involvement/career with today?

8. Have you ever felt that you have been discriminated in the politics because of your sex?
9. Have you experienced/faced any external (society, community, religion, culture etc.) obstacles/hindrances/barriers with being a woman who wants to be/who are political involved? Have you ever experienced some external barriers/obstacles to reach to the position you have today?
10. Have you experienced/faced any internal (in your organization) obstacles/hindrances/barriers? Have you ever experienced some internal (in your organization) obstacles to reach to the position you have today?

11. Can you explain the structure of your organization? Board/committee – how many members? Can you also tell me about how you distribute the work between men and women within the organization? For the top/high positions, does your organization practice gender equality?

12. Can you explain your thoughts about gender equality? (What does it mean to you?)
13. Within your organization, do you feel that the organization practice gender equality, in the way you just explained it? (If the answer is yes: can you explain how you practice/work with it? If answer is no: why do you think your organization don't practice gender equality?)
14. Are women rights an important question in your organization? (Why/Why not?)

15. Can you explain if or how your organization work with getting more women involved in politics?
16. Can you explain if or how your organization encourage young women to be political involved?

17. How do you think your political involvement effect/influence the ongoing democratization process in Burma?